

NAISTEN TATUOINTIEN TAKANA

Anni Tele
Maisterintutkielma
Sosiologia
Yhteiskuntatieteiden ja filo-
sofian laitos
Jyväskylän yliopisto
Kevät 2024

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos
Tekijä Anni Tele	
Työn nimi Naisten tatuointien takana	
Oppiaine Sosiologia	Työn tyyppi Pro gradu - tutkielma
Aika Kevät 2024	Sivumäärä 39 + 1 liite
Ohjaaja Pertti Jokivuori	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tässä tutkimuksessa tutkittiin laajasti ja näkyvästi tatuoitujen 18-35-vuotiaiden suomalaisten naisten suhdetta tatuointeihin, muotiin ja minäkuvaan. Työssä selvitettiin, millaisia vaikutuksia naisten ottamalla tatuoinneilla on merkityksien kautta tarkasteltuna.</p> <p>Aineistona käytettiin 16.4.2023-19.5.2023 välillä kerättyä temahaastattelua seitsemästä tutkittavasta naisesta. Aineisto tuotettiin avoimella temahaastattelulla informanteista. Tutkielmassani selvitän, millaisia merkityksiä haastateltavat antavat tatuoinneilleen? Millaisessa elämäntilanteessa tatuointeja on otettu? Miten haastateltavat kokevat tatuointien vaikuttaneen minäkuvaansa? Kolme pääteemaa merkitykset, stigma ja muoti, sekä sosiologiasta lainatut teoriat toimivat analysoinnin pohjana. Kyseessä on laadullinen tutkimus ja aineiston analyysi tapahtui sisällönanalyysin keinoin.</p> <p>Tutkimuksessa tulokset olivat seuraavat: Kaikki informantit pitivät tärkeimpänä tekijän tatuointeja ottaessa ulkoisia ulkonäköön liittyviä merkityksiä, jotka nähtiin "merkityksettöminä" syinä ottaa tatuointi. Tatuointien kokonaisuus oli tärkeässä asemassa uusia tatuointeja otettaessa. Myös syvempiä merkityksiä nousi aineistosta, joita olivat perhe, lemmikit, luonto, motivoivat tsemppilauseet ja muistotatuoinnit. Valittu teoria tuki saamiani tuloksia ja osoitti tatuoitujen naisten yhtenäiset merkityksenannot tatuoinneille yleistettäviksi. Moni haastatelluista koki itsetuntonsa nousseen tatuointien ottamisen myötä, mikä tukee ajatusta tatuointien tuottamasta kehopositiivisuudesta.</p>	

Asiasanat muoti, merkitykset, tatuoinnit, itsevarmuus, stigma
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto
Muita tietoja

SISÄLLYS

1	TATUOINNIT JA KEHONKUVA.....	1
2	AIKAISEMPI TUTKIMUS JA TEOREETTINEN VIITEKEHYS.....	4
	2.1 Merkitykset	5
	2.2 Tatuoinnit.....	7
	2.3 Kehonkuva ja ulkonäköpaineet	10
	2.4 Muoti ja ihonkoristelu	13
	2.4.1 Kauneuskulttuuri	13
3	AINEISTO	17
	3.1 Aineiston keruu	17
	3.2 Aineiston kuvaus	21
	3.3 Tutkimuskysymykset	23
4	ANALYYSI.....	25
	4.1 Analyysimenetelmät.....	25
5	TULOKSET	27
	5.1 Mitä tatuoinnit esittävät?	27
	5.2 Miten ja miksi tatuointeja on päätetty ottaa?	29
	5.3 Tatuoinneille annetut merkitykset	31
	5.3.1 Ulkonäkö.....	31
	5.3.2 Syvemmät merkitykset.....	34
6	POHDINTA	37
	LÄHTEET	40

LIITE 1

1 TATUOINNIT JA KEHONKUVA

Tatuointien suosio on kasvanut lähes räjähdysmäisesti viimeisten kymmenen vuoden aikana. Etenkin naisilla esiintyvät tatuoinnit ovat muodostuneet tavalliseksi katukuvassa ja jopa muoti-ilmiöksi. Naiset ottavat yhä enemmän ja useammin isoja ja näkyviä tatuointeja. Tatuoinnit ovat yleistymisensä vuoksi tulleet yhteiskunnassa hyväksyttävämmäksi itsensä ilmaisemisen keinoksi ja lähes jokaisen tatuoinnin takana on oma tarinansa. (Mosken, 2013, s.19). Naisten tatuointien kasvanut suosio on ollut yllätyksellinen tekijä, joka kiinnosti minua niin paljon, että halusin lähteä tutkimaan syitä suosion takaa. Millaisia tatuointien merkityksiä aineistosta nousi esiin? Millaisessa elämäntilanteessa tatuointeja on otettu? Onko tatuoinneilla aineiston perusteella vaikutusta yksilön itsevarmuuteen? Näihin kysymyksiin yritän löytää vastaukset tutkimuksessani.

Vaikka tutkimustietoa on kerätty tatuointeja sivuten jo useampia 2000-luvulla Suomessa, on silti tietoa aiheesta saatavilla niukasti verrattuna moneen muuhun tutkimusaiheeseen. Atte Oksanen ja Jussi Turtiainen artikkelissaan Kirjailtu elämä: tatuoinnit ruumiillistuvan yhteiskunnan minuusproblematiikkana nostavat esiin sen, kuinka tatuointeihin on liitetty poikkeavuuden leima, jonka myötä akateeminen tutkimus karttaa aihetta edelleen. (Oksanen & Turtiainen, 2004, s.29; Ks myös Fisher, 2000, s.91; vrt. Oksanen 2003a, s.5–7). Naisten tatuointien merkityksistä on tehty useampia tutkimuksia, muun muassa Joanna Friman (2010) on tutkinut pro gradu -tutkielmassaan naisia, joilla on pieniä ja yksittäisiä tatuointeja. Myös Timi Koski (2020) on tehnyt opinnäytetyönsä tatuointien vaikutuksista identiteettiin ja kehonkuvaan, kuitenkin hyvin pinnallisesti ja omia kokemuksia lähinnä pohtien.

Itse tatuoinneista on tehty valtavasti tutkimusta aina 1990-luvun lopusta lähtien ja koen, ettei ole tarpeellista nostaa esiin kaikkia historiassa tehtyjä tatuointeihin liittyviä tutkimuksia omassa tutkielmassani. Vaikka nykyään tatuoinneilla on syviäkin merkityksiä taustallaan, vielä muutama vuosikymmen taaksepäin tatuointeja oli lähes ainoastaan vangeilla ja merimiehillä. (Ruotsalainen, 1998). Tähän liittyen yksi syy sille, että valitsin tatuoinnit tutkimukseni kohteeksi on Oksasen ja Turtiaisenkin (2004, s.29) esiin tuoma tatuointien leima, joka vaikuttaa aiheen kaihtamiseen akateemisena tutkimuskohteena. On siis hyvä, että tätä leimaa pyritään purkamaan uusien tutkimusten kautta. Nostan tutkielmassani esiin aiheeni kannalta relevantteja historiaan liittyviä tutkimuksia tatuoinneista ja niiden merkityksistä.

Aiheen valintaani perustelen ajankohtaisuudella ja sillä, että on selkeästi huomattavissa muuttunut rakenne naisten tatuointien ottamisessa. Kuvat ovat aikaisempaa aikaa enemmän esillä ja tatuointeja otetaan rohkeammin. Tämä viestii itsessään jo jostain ilmiöstä. Myöskin Suomessa tehtyä tutkimusta tatuoinneista ja etenkin naisten tatuoinneista on verrattain vähän, joten aiheesta varmasti löytyy paljon tutkimattomia teitä. Tarkoitukseni on löytää mahdollisia selittäjiä uudelle naisten tatuointi-ilmiölle. Tutkimuksessani on myös hyödynnetty vahvaa sosiologista linssiä valikoitujen teorioiden kautta, jotka tuovat vahvempaa yhteiskunnallista näkökulmaa aihealueeseen liittyen. Teorioiksi olen valinnut Georg Simmelin Muodin filosofia -teoksen (1986), Erving Goffmanin Stigma -teoksen (1986) ja Beverly Yen Thompsonin Covered In Ink -teoksen (2015).

Tämän pro gradu -tutkielma etenee seuraavasti: esittelen tutkielmassani ensin tatuointeihin liittyvää tutkimushistoriaa, sekä tatuointien merkityksiin keskittyneitä aikaisempia tutkimuksia eli tutkimuksen teoreettisen viitekehyksen. Pyrin pitämään aikaisempiin tutkimuksiin liittyvän osion tiiviinä, sillä tatuoinneista itsessään on tehty paljon tutkimuksia historiassamme. Käyn läpi teoreettiseen viitekehykseen kytkeytyviä käsitteitä sisäisten ja ulkoisten merkitysten kautta tarkasteltuna. Teoreettisen viitekehyksen käsittelyn aloitan avaamalla tutkimuksen kannalta oleelliset käsitteet, eli tatuoinnit ja merkitykset. Osion lopussa avaan sisäisiin ja ulkoisiin merkityksiin liittyviä asioita, eli kehonkuvaa ja muotia. Taustateoria koostuu

kolmesta valitsemastani teoriasta, jotka olen valinnut sosiologian historian kannalta tärkeiltä henkilöiltä ja aiheeni kannalta tärkeästä teoksesta. Kolmannessa pääluvussa esittelen itse kerätyn aineistoni ja siihen sisältyvät haastattelut. Tämän osion yhteydessä tarkastelen ja perustelen valittuja tutkimuskysymyksiä. Luvun loppuun käsittelen tutkimukseni etenemisen vaiheita ja eettisiä kysymyksiä. Päätän tutkielmani aineiston analyysiin ja yhteenvetoon. Aineistoni analyysissä esittelen kolme aineistosta nousutta pääteemaa. Viimeisessä pohdintaluvussa käyn vuoropuhelua teoreettisen viitekehyksen ja tuloksien kanssa, sekä nostan esiin tutkimukseen liittyviä pohdintoja. Käyn myös läpi kuinka onnistuin tutkimuksessa ja mitä olisin voinut tehdä toisin, sekä kuinka tulokset eroavat aikaisemmista tutkimuksista.

2 AIKAISEMPI TUTKIMUS JA TEOREETTINEN VIITEKEHYS

Naisten tatuointeihin liittyviä merkityksiä on tutkittu aikaansa nähden vähän. Kyseessä on melko uusi aihe, sillä aikaisemmin tatuoinnit liitettiin vahvasti miehille kuuluviksi. Naisten tatuointien merkityksellisyyttä on katsottu itsemääräämisoikeuden, muodin, historian ja muiden vastaavien kautta. Aihetta on tutkittu kvantitatiivisin, että kvalitatiivisin tutkimusmenetelmin. Naisten tatuointien ottamiselle on useita syitä ja lähes kaikki syyt ovat ympäristön kautta tulevia tai aiheutuneita. Sosiaalisella medially on varmasti ollut iso vaikutus tatuointeihin, sillä sen kautta maailma laajeni ja aiemmin etäiseltä tuntuneet asiat tulivat lähemmäksi, myös tatuointiartistien töitä pystyi tarkastelemaan laajemmin ja valikoimaan juuri itselle sopivan artistin mielekällä tyylillä. Niistä tuli monille mahdollisia. Ihmiset näkivät eri kulttuurin edustajia erilaisten tatuointien kanssa ja erilaisia tatuointityylejä eri menetelmillä tehtyinä. Ihmiset pääsivät samaistumaan toisten ihmisten kokemuksiin ja halusivat osoittaa tukensa jonkin asian puolesta tai saada itse kokea vastaavan tunteen.

Identiteettiin ja minuuteen koskevat kysymykset ovat yhteiskuntatieteissä olleet yleistyneitä tutkimuskohteita viimeisten vuosikymmenien ajan. (Rautio & Saastamoinen, 2006, s.9) Tähän syynä lienee yksilöllisyyden korostunut merkitys yhteiskunnassa. Ihmisen mieli kiinnostaa ihmisiä yhä enemmän, siksi esimerkiksi ADHD tutkimukset ovat lisääntyneet räjähdysmäisesti. (THL, 2004) Ihmiset ovat yhä kiinnostuneempia siitä miten oma mieli toimii ja millainen minä olen.

Tämän ajankohtaisen tilanteen pohjalta valitsin tutkimukseeni kolme eri teoriaa, joita vasten tarkastelen naisten tatuointien merkityksiä. Teoriat on valittu teemojen perusteella, jotka ovat merkittäviä tutkimukseni kannalta. Yläteemoina toimii tatuointien tarkastelu ulkoisten ja sisäisten merkitysten kautta. Muina alateemoina toimivat muoti, itsevarmuus ja tatuointien merkitysten muuttuminen. Teoriapohjaan valikoituneet Simmelin, Thompsonin ja Goffmanin teokset antavat aiheeseeni sosiologisen linssin, jonka läpi tarkastella valitsemaani tutkimusaihetta. Käsittelen ensin tarkemmin tutkimukseni peruskäsitteitä, jonka jälkeen siirryn kiinni tarkemmin valikoituihin teemoihin.

2.1 Merkitykset

Vaikka sosiaalisen median synnystä on jo aikaa, silti samaistuminen ja yhteenkuulumisen tunne ovat asioita, joita jokainen meistä toivoo. Tässä tutkimuksessa viitataan naisten kokemuksiin tatuointien merkityksistä. ”Empiirisessä sosiologisessa tutkimuksessa merkityksen käsitteellä viitataan usein symboliikkaan, jota joihinkin erityisiin objekteihin tai toimintoihin liitetään.” (Alasuutari, 1999, s.59). Tässä tutkimuksessa merkityksillä tarkoitan omakohtaisia kokemuksia siitä, miksi tatuoinnin on halunnut ikuistaa iholleen.

Popperin kolmen maailman käsite kuvaa merkitysten moninaista maailmaa. Vaikka asiat näyttävät kaikille meille melko samanlaisina, silti kokemus on hyvin yksilöllinen. (Anttila, 1996, s.182.) Vaikka omassa tutkimuksessani en perehdy tarkemmin Popperin kolmeen maailmaan, yksilön yksilöllinen kokemus universaaleissa kokemuksissa on kaiken taustalla, sillä niistä merkitykset rakentuvat. Merkitysten ja erityisesti tatuointien merkitysten tutkimisesta haastavaa tekee se, että osa merkityksistä on tiedostettuja ja toiset taas piileviä. (Moilanen & Räihä, 2010, s.46). Ihmiset kaipaavat merkityksellisyyttä elämäänsä ja on normaalia jäsentää erilaisia merkityksen kokemuksia itselleen. Oksanen ja Turtiainen (2004, s.34.) toteavatkin, että

yksittäiset tatuoinnit toimivat ihmisille muistikarttoina ja ne auttavat henkilöä jäsentämään omia elämäkokemuksiaan. Tutkimukset todistavat, että tatuoinneilla on syviä merkityksiä yksilöille.

Tatuointikertomuksissa nousee esiin itsekontrollin tunne ja lähentyminen oma kehon kanssa kehonmuokkauksen avulla, kuitenkin järkevässä suhteessa. "Tatuoinnit toimivat minuuden suojina silloin, kun kaikki muu näyttäytyy epävarmana." (Oksanen & Turtiainen, 2004, s.39.) Etenkin nuorten epävarmuus tulevasta sotien ja pandemioiden keskellä saattaa johtaa tarpeeseen löytää kontrollin tunne joltain kautta ja oman kehon muokkauksen kautta se mahdollistuu. Tunne siitä, että voi vaikuttaa asioihin, saattaa voimaannuttaa ihmistä. Itsekontrolli on monissa tilanteissa noussut tärkeäksi osaksi tatuointeja, sillä Stirn ym. (2010) artikkelissaan toi esiin tutkimuksensa tuloksia, joiden mukaan seksuaalista hyväksikäyttöä lapsuudessaan kokeneet kokevat suurempaa tarvetta tuoda esiin oman kehon määräämisoikeutta muun muassa tatuointien kautta. Haastattelujen mukaan tatuoinnit tuovat myös tunteen siitä, että on olemassa oleva ihminen ja yksilöllinen sellainen. Tatuoinnit antavat konkreettisen näytön "itsenäisestä ajattelusta". (Thompson, 2015, s.74.) Elämäntunne on ihmisille tärkeää ja edistää osakseen turvallisuuden tunnetta, mikä niin ikään on ihmisen perustarve.

Suhde aikaisempien tutkimusten ja oman tutkimukseni välillä on kaukainen, sillä näihin aikaisemmin tehtyihin tutkimuksiin osallistuneilla informanteilla on poikkeuksetta ollut hyvin vähän tai hyvin pieniä tatuointeja. Wohlrab, Stahl ja Kappeler (2006.) ovat tutkimusartikkelissaan "Modifying the body: Motivations for getting tattooed and pierced" käsitelleet naisten tatuointien merkityksiä ulkoisten ja sisäisten merkitysten kautta. Artikkelissa on käsitelty merkityksiä hyvin niukasti huomioiden tutkimuksen kohteena myös lävistykset. Ulkoisten ja sisäisten merkitysten suhdetta ei ole myöskään käsitelty juuri, vaan tutkimukset ovat keskittyneet tarkastelemaan ainoastaan jompaa kumpaa pintapuolisesti. On järkevää katsoa asioita sekä ulkoisten että sisäisten syiden kautta saavuttaakseen mahdollisimman kattavan kuvan tutkittavasta ilmiöstä, joten halusin valita kyiseisen tavan tutkia myös omaan tutkimukseeni.

Aikaisemmista tutkimuksista on selvinnyt, että tatuointien merkityksiä ovat useimmiten identiteetti, itsevarmuus, itsenäisyys ja voimaantuminen. (Al-khalil & Mahlberg, 2015) Olen myös itse ajatellut ennen tutkimustani, että nämä merkitykset ovat olennainen osa erityisesti naisten tatuointien merkityksiä. Näiden kuvailtujen tutkimuksista nousseiden merkitysten lisäksi Atkinson (2003) nostaa esiin huomion, jonka mukaan tatuoinnit ja lävistykset ovat tärkeää huomioida kommunikaationa, sillä ne ovat tapa välittää sisäisiä ajatuksia ja kokemuksia. Tatuoinneilla on olemassa siis vahvoja sisäisiä, että ulkoisia merkityksiä sekä kantajilleen, että muille ihmisille.

2.2 Tatuoinnit

Tatuointien historia on pitkä ja se ulottuu tuhansien vuosien päähän. Merkintöjä on tehty iholle uskonnollisista syistä, merkitsemään ihmisryhmiä ja esimerkiksi yhdet tunnetuimmista tatuoinneista ovat holokaustin aikaiset tatuoinnit vangeille, joille tatuointiin numero käteen. Suomeen tatuointikulttuuri rantautui vasta 1970-luvun loppupuolella ja ensimmäinen tatuointistudio avasi ovensa Helsingissä 1987. Kun 1900-luvulla nousivat isompaan suosioon erilaiset tribaalitatuoinnit miehillä kuin naisillakin, alkoi tatuointien saralla uusi vaihe. (Helsenius & Ruotsalainen, 2020.) Tatuoinneista on tämän ajan jälkeen kehittynyt yhä enemmän ja enemmän taidetta muistuttavia ja jopa ällistyttävän realistisia kuvia on mahdollista luoda ihmisen iholle.

Tatuoinneista puhuttaessa keskeisenä käsitteenä on ruumis ja ruumiin eri ulottuvuudet. Lauri Rauhala esitti, että ruumiilla on holistiseen ihmiskäsitykseen pohjaten kaksi eri ulottuvuutta: naturalistinen ruumis ja persoonan eletty keho. (Koivumäki, 2020, s.1.) Tatuoinnit jakautuvat näihin molempiin. Ruumista voidaan katsoa myös yksityisen ja julkisen ulottuvuuden kautta. Merkityksellisimmillä tatuoinneilla on yksityinen ulottuvuus ja ulkonäköä koristelevilla yleinen julkinen ulottuvuus.

Tatuoinnit ovat haluamattaankin vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa. Ihmiset kiinnostuvat niistä ja tekevät niiden perusteella päätelmiä ihmisestä.

Tatuoinnit saattavat kertoa ihmisestä paljon enemmän kuin pelkkä pukeutumistyyli tai kampaus. Joanna Frimanin (2010, s.87) tutkimuksesta nousi esiin, että on tatuointeja, jotka eivät sovi naisten iholle monien informanttien mielestä. Esimerkiksi alastomien naisten kuvat tai naisten kuvat ylipäättään naisen iholla nähdään vastenmielisenä ja enemmänkin miehille soveltuvina. *Covered In Ink* -teoksen mukaan tatuointien tietty leima vapautui vasta 1980-1990-luvuilla, kun myös naiset alkoivat ottaa yhä näkyvämpiä ja isompia tatuointeja iholleen. Tatuoinnit ovat historian kirjoissa lähinnä yhdistetty jengiläisiin ja erityisesti miespuolisiin rikollisiin. Täten tatuoinnit ovat ajan saatossa yhdistetty rikollisuuteen. Naisten tatuoinnit yhdistetään rikollisuuden yhteydessä prostituutioon ja ylipäättään huorana olemiseen. (Thompson, 2015, s.17-19 & 206.) Näistä käy ilmi, että tatuointien maine on ollut huono ja se ei ole juurikaan muuttunut vuosikymmenien aikana. Näkyvimmin tätä stigmaa tatuointeihin liittyen pitää yllä suuret ikäluokat, jotka ovat eläneet aikaa, jolloin tatuointeja oli ainoastaan merimiehillä ja rikollisilla.

Victoria Pitts teki tutkimuksen 1996 ja 2000-lukujen välisestä tatuointien muutoksesta. Hänen tutkimuksestaan selvisi, että yksittäiset pienet tatuoinnit eivät tatuomattomien ihmisten mukaan herättäneet tuntemuksia, ne nähtiin enemmänkin asusteina. Kun taas isot tatuoinnit, joissa on esimerkiksi kalloja tai käärmeitä, nähtiin epänaissellisinä. (Thompson, 2015, s.22-23; Ks myös Pitts 2003.) Naiset ovat alkaneet kerätä enemmän näkyviä tatuointeja, minkä vuoksi ihmisten tulee arvioida uudestaan oma suhteensa tatuointeihin ihmisiin.

Tatuoinneilla ei ole ainoastaan ulkoista ja sosiaalista vaikutusta, vaan niillä on kantajalleen monesti syvä sisäinen merkitys. Merkitys saattaa näkyä naisen kehonkuvassa ja itsevarmuudessa kantaa itseään. Monissa haastatteluissa tuleekin esiin se, että henkilö on saattanut tuntea olonsa ikäväksi tai paljaaksi ilman tatuointeja ja tatuointien ottamisen jälkeen itsevarmuus on kasvanut valtavasti. Tatuoinnit vaikuttavat monilla siihen, millaisia vaatteita halutaan pukea päälle. Kyse on jokapäiväisistä valinnoista elämässä. "Enää muut eivät katso vatsamakkaroitani, vaan tuijottavat hienoja tatuointejani". (Thompson, 2015, s.71). Vaikka tässäkin esimerkkitapauksessa ei ole varmuutta siitä, että joku olisi katsonut informantin

vatsamakkaroita, kuitenkin tieto katseiden siirtymisestä tatuointeihin antaa informantille lisää itsevarmuutta. Tatuoidut naiset raportoivatkin enemmän tatuointien voimaannuttavasta ja eheyttävästä vaikutuksesta, sekä kasvavasta kontrollin tunteesta tatuoituihin miehiin verrattuna. (Thompson, 2015, s.77). Etenkään kontrollin saamisen tunne kriisin keskellä ei ole asia, jota miehet nostaisivat esiin tatuointiensa merkityksissä.

Monet tatuoimattomat ihmiset ovat huolissaan siitä miltä tatuoitu ihminen näyttää tatuointien kanssa vanhana ja kuinka tatuointeja tulee katumaan iäkkäämpänä. Yksikään tatuoitu ei pelkää vastaavaa asiaa. (Thompson, 2015, s.83.) Ihmiset ovat usein enemmän huolissaan toisten ihmisten asioista. Arvostelijat näkevät tatuoinnittoman elämän parempana tapana elää.

Eräs haastateltava kertoi tilanteesta, jossa tämä kävi vaikean keskustelun vanhempiensa kanssa tämän seksuaalisesta suuntautumisesta, koulun lopettamisesta ja tatuoinneista, sekä tatuointiartistin urasta. Toinen vanhempi itki kuullessaan uutiset ja haastateltava itse kertoi tiputtaneensa pommin. (Thompson, 2015, s.100.) Tässä lainauksessa haastateltava asettaa seksuaalisen suuntautumisensa ja tatuoinnit vertailuasemaan. On totta, että molemmat näistä rinnastetaan erilaisuuteen edelleen, tavallisesta poikkeavaan. Kuitenkin silti vielä niin tabuun, että ainakin toinen haastateltavan vanhemmista järkyttyi uutisesta. Toisessa tilanteessa haastateltu äiti on mielletty huonoksi äidiksi tatuointiensa vuoksi. (Thompson, 2015, s.111). Asenteet asuvat siis ihmisillä edelleen syvällä. Puhtaus assosioituu niin isosti äitiyteen, että tatuoitu äiti katsotaan vääränlaiseksi.

Vuoden 2009 nuorisobarometrissa tutkittiin 15-29-vuotiaita nuoria ja tiedusteltiin, onko heillä tatuointeja vai ei. 13%:lla oli tatuointeja ja tytöillä tatuointien suosio on selkeästi kasvanut iän myötä. Tutkimuksesta myös selvisi, että usein tatuointeja otetaan vasta pitkällisen harkinnan jälkeen ja tatuoinneilla on usein hieman syvempi merkitys kantajalleen. (Myllyniemi, 2009, s.99-102.) Noin 15-vuodessa tatuointien suosio on kuitenkin kasvanut valtavasti ja tämä tilasto saattaa näyttäytyä virheellisenä tämän hetkisten tilastojen mukaan. On kuitenkin selvää, että edelleen tatuoinnit jakautuvat merkityksellisempiin tatuointeihin ja enemmän

ulkonäköön nojautuviin kevyemmällä harkinnalla otettuihin tatuointeihin. Tutkimukseni antaa viitteitä siitä, millainen ajantasainen tilanne tatuointien merkityksellisyyden osalta on.

2.3 Kehonkuva ja ulkonäköpaineet

Oma kehonkuva kertoo siitä, millaisena ihminen näkee itsensä. ”Kehonkuvaa voisi kuvata oman kehon mielelliseksi oivaltamiseksi, johon sisältyvät omaan kehoon liittyvät havainnot, ajatukset ja tunteet.” (Meskanen & Strengell, 2019, s.22.) Ihmisellä voi olla positiivinen tai negatiivinen kehonkuva. Tutkimukset ovat osoittaneet, että tatuoinneilla on vaikutusta omaan kehonkuvaan niin hyvässä kuin pahassa. Tatuoinnit voivat edistää ihmisen itsevarmuutta, mutta huono tatuointi voi myös pilata ihmisen itsevarmuuden. On myös tutkimuksellista näyttöä siitä, että tatuointien koolla ja paikalla on merkitystä. (Wohlrab, Stahl & Kappeler, 2007, s.87-95,Ks; Swami, 2011). Kuitenkaan ei ole huomattu eroa tatuoimattomien ja tatuoitujen naisten omassa kehonkuvassa. (Jablonska & Mirucka, 2023; Kertzman, 2019). Tämä on mielenkiintoista, sillä tatuoinnit ovat kehonmuokkauksia ja niiden on tarkoitus nimensä mukaisesti muokata kehoa.

Psyykkiset ja fyysiset vaikutukset kulkevat tiukasti käsikädessä ihmisen ollessa psykosomaattinen kokonaisuus. Ihotautilääkäri Nicolas Kluger toteaa, että tatuoinneilla voi olla positiivinen vaikutus ihmisen omaan kehonkuvaan. Hänen mukaansa hyvä kehonkuva voi vähentää stressiä ja parantaa itseluottamusta. (Virtanen & Ruskoaho, 2019.) Tässäkin on tutkimusten mukaan eroja eri sukupuolilla. Naisten ja miesten lähtökohdat tatuoinnin merkityksille ovat ja tulevat olemaan erilaisia, toteavat Kang ja Jones. (2007; Ks Ruotsalainen, 2015, s.29). Naisten tatuoinneilla saattaa olla syvempiä merkityksiä kuin miesten tatuoinneilla. Kuitenkin ulkonäkösytyt ovat uni-versaali syy ottaa tatuointeja, ja muodilla on iso vaikutus tatuointien ottamiseen.

Erving Goffmanin *Stigma* -teos (1986.) kertoo sosiaaliseen identiteettiin liittyvästä stigmasta, standardeista, jotka yhteiskunta on luonut ja joita yhteisöt pitävät normeina. Yleisimmin stigmaa kokeviksi henkilöiksi nimetään huumeaddiktit, prostitoidut tai muuten yhteiskunnan ulkopuolelle asetetut henkilöt, joita kohdellaan eri tavalla kuin muita yhteisössä. Goffman (1986, s.2) nostaa esiin tärkeimmän asian ihmisen kohdatessa toisen ihmisen ensimmäistä kertaa, sosiaalisen identiteetin, eli sosiaalisen statuksen. Vaikka saatetaan yleisesti ajatella, että sosiaalisella statuksella ei ole merkitystä, on kuitenkin totta, että sen perusteella tehdään päätelmiä toisesta ihmisestä ja sen perusteella myös päätetään, kuinka toista ihmistä kohtaan asennoidutaan. Tatuoidut ihmiset liitetään edelleen vuonna 2023 stigman piiriin ja nähdään joidenkin ihmisten silmissä yhteiskunnan hylkiöinä, rikollisina, pahoin ihmisinä tai kevytkenkäisinä.

Stigmat jataan Goffmanin mukaan useaan eri kategoriaan; inhottavana pidetyt asiat kehossa ja fyysiset ominaisuudet, huonona pidetyt luonteenpiirteet tai haasteet psyykkeessä, esimerkiksi mielenterveysongelmat, valehtelu tai alkoholismi ja viimeisenä rotu, kansalaisuus ja uskonto. (Goffman, 1986, s.4). Tatuoidut ihmiset kuuluvat ensimmäiseen stigmatisoituun ryhmään. Stigma ei pelkästään ole muiden mielipiteitä, vaan stigma saattaa olla myös itselle juurtunut ajatus itsestä. (Goffman, 1986, s.14). Esimerkiksi kautta aikain tummaihoisia on sorrettu, joten tummaihoisen itsen saattaa olla vaikea ajatella itseään ilman stigmaa, vaikka muut ihmiset eivät edes noteeraisi ihonväriä erottavana tekijänä. Ihminen voi siis itse stigmatisoida itsensä yhteiskunnassa. Myös *Covered in ink* -teoksessa (2015, s.100) kerrotaan naisesta, joka koki haastavaksi kertoa samalla kertaa omasta seksuaalisesta suuntautumisesta, että ottamistaan tatuoinneista. Seksuaalivähemmistöt ovat etnisentaustan kanssa mielletty selkeästi tabuksi tai stigmaa aiheuttavaksi asiaksi. Se, että tatuoinnit nostetaan samaan tasoon tällaisen asian kanssa, tuo esiin myös tatuoinneissa piilevän stigman.

Ei ole tavatonta, että ihmiset toimivat sellaisen käytöksen mukaan kuin heidän oletetaan käyttäytyvän. Ihminen, joka saattaa olettaa muiden ajattelevan hänen olevan rikollinen, voi alkaa käyttäytyä rikollisen elkein ja täten vahvistaa muiden oletuksia

hänenstä ihmisenä. Työtön saattaa kokea vahvempaa stigmaa itse, kuin mitä muut osoittavat hänelle. Kun itse kokee olevansa vahvasti ulkopuolinen, alkaa myös huomioida asioita, jotka vahvistavat sitä tunnetta. (Goffman, 1986, s.17)

Erilaisuus on erilaista riippuen siitä, kuinka hyvin ihmisen tuntee. On helppoa nähdä jokin räikeä tai helposti huomattava ero homogeenisessä massassa ihmisiä, esimerkiksi ruumiinosan puuttuminen tai täysin tatuoitu ihminen. Kuitenkin mielämme tiiviistä ystäväpiiristä jokaisen hyvin erilaiseksi ulkonäöltään ja persoonaltaan, sillä tunnemme ihmiset paremmin ja kokonaisuus on selkeämpi. (Goffman, 1986, s.56.) Stigmaa aiheuttaa siis vieras erilaisuus, joka ei tunnu vielä tutulta. Usein kun ihminen tutustuu pelottavalta tuntuvaan ihmiseen, huomaakin ettei ihmisessä ole mitään pelottavaa, eikä ole syytä nähdä ihmistä eri valossa. Stigma siis toteutuu tai on olemassa ainoastaan, jos se on näkyvä. Ihmisellä voi olla stigmaa aiheuttavia piirteitä, mutta jos hän ei jollain tavalla tuo niitä esiin, esimerkiksi omia mielenterveysongelmiaan, ei stigmaa voida havaita. (Goffman, 1986, s.73.) Täten stigma on olemassa ainoastaan muiden ihmisten tunnustaessa sen.

Historiassamme tatuoitua naista on pidetty erilaisena, vääränlaisena. Joanna Friman (2010) kuvaa historiasta seuraavaa: "Parisuhteessa elävää ja tatuointeja haluavaa naista uhattiin mm. seurustelun katkaisemisella tai avioerolla. Eräässä parisuhteessa taistelu tatuoinnin ottamisesta oli kestänyt vuosia ja siinä missä naiselle kyse oli vapaudesta päättää omista asioistaan ja kehostaan, mies näki tatuoinnin leimaavan naisen huoraksi, likaavan ja töhrivän tämän." Ei olisi siis ihmeellistä, mikäli nainen haluaisi omilla tatuoinneillaan tuoda esiin oikeuttansa oman kehonsa oikeuksiin. Monet tatuoitavista ottavatkin uuden tatuoinnin parisuhteen päättymisen jälkeen, sillä silloin he kokevat voivansa vihdoinkin päättää omasta kehostaan. (Thompson, 2015, s.108-109). Oman kehon itsemääräämisoikeus on yksi tärkeimmistä asioista mitä nousee monista tutkimuksista esiin etenkin naisten tatuointien merkityksistä. Ihmiset, jotka haluavat osoittaa vastarintaa naisten tatuoinneille, ajattelevat heidän oikeudekseen määrittää millainen tatuoitu nainen on. Kyse on yleensä kontrollin tarpeesta ja kontrolloimisen keinosta.

Naisella on ollut aina alisteinen asema suhteessa mieheen. Nykyään Suomessa naisilla on oikeus autonomiaan ja itsenäiseen ajatteluun, sekä koulutukseen ja työhön. Feminismi on mahdollistanut naisille vuosien taistelun jälkeen melko tasa-arvoiset mahdollisuudet olla ja elää. Vielä 1980-luvun puolivälissä nainen eli miestä varten ja kouluttautuminen tai työnteko eivät olleet vaihtoehtoja. (Mill, 1983; Ks Huttunen, 2018, s.21-24). Kun naiset vihdoinkin saavat päättää omasta kehostaan, he haluavat näyttää sen kaikin tavoin. Mikä olisi parempi tapa, kuin ikuisesti iholla olevat leimat?

2.4 Muoti ja ihonkoristelu

2.4.1 Kauneuskulttuuri

Naisille on yhteiskunta luonut hyvin tarkat raamit, joissa elää. Aihe on niin ajankohdainen, että aihetta on käsitelty myös elokuvan kautta hiljattain. 2023 julkaistussa elokuvassa Barbie syrjäytetään vallasta ja miehet eli Kenit ottavat vallan. Isot yhteiskunnalliset paineet johtavat jopa kehonmuokkaukseen. Tatuoidut ihmiset, jotka haluavat paljon tatuointeja, kokevat kehonsa jatkuvasti keskeneräiseksi. (Thompson, 2015, s.80). Tatuoinnit voivat siis olla tapa muokata kehoa yhteiskunnan määrittämään haluttuun suuntaan.

Kuitenkin tatuointeja pidetään edelleen vieraana naisen iholla. Vanhemmat sukupolvet muistavat tatuoinnit rikollisten ja merimiesten ihoilla. Heidän saattaa olla vaikea ymmärtää, että nykyään asiat ovat eri tavalla ja naisetkin voivat ilmaista itseään ulkonäön kautta. Tähän liittyy ihmisten lokerointi, jolla ihmiset asetetaan arvojärjestykseen muun muassa ulkonäön perusteella. Omaa persoonaa halutaan tuoda esiin pukeutumisella, meikillä ja muulla ulkoisella tavalla. Mikäli tatuointeja pitää piilossa vaatetuksen alla, voidaan ihmisestä tehdä erilaisia oletuksia, kuin ihmisestä johdettai-siin, mikäli tatuoinnit olisivat näkyvillä paikoilla.

Ulkonäköön ja ulkonäköpaineisiin, että kehonkoristeluun liittyy oleellisesti muoti. Arto Noro nostaa Georg Simmelin Muodin filosofiassa (1986) esiin muodin käsitteen ja modernin käsitteen yhteyden. Hänen mukaansa näitä kahta käsitettä käytetään välillä rinnakkain. Muotia selitetään myös ohi meneväksi. (Simmel, 1986, s.7.) Tästä voidaan jopa seurata ajatus, että tatuointimuoti voidaan nähdä ohimenevänä ilmiönä. Kuitenkin kuten kaikessa muussakin muotiin liittyvässä, muodit vaihtuvat. Erilaiset tatuoinnit ja aiheet vaihtelevat vuodesta riippuen ja esimerkiksi julkisuuden henkilöitä tatuoidaan aina ajasta riippuen ihmisten ihoille.

“Tuo levon ja liikkeen tai rauhan ja muutoksen dualismi, jota muoti toteuttaa, näkyy psykologisesti jäljittelyn ja erottautumisen dualismina tai sosiaalisesti ryhmään sulautumisen ja siitä erottautumisen yhtäaikaisena liikkeenä. Muoti on turvallinen tapa erottua.” (Simmel, 1986, s.12.) Simmel kuvaa edeltävässä sitaatissa muodin suurta ja jopa alkukantaista tarvetta, sekä merkitystä ihmisille. Tavallisesti muoti kuitenkin nähdään niin nopeasti muuntuvana, että asusteet ja vaatteet ovat tavallisin tapa erottua turvallisesti ryhmästä. Tatuointien ikuisuus tekee tatuointimuodista erilaisen ja paljon kestävämmän. Tässä saattaa tulla eteen ihmisten nykyinen hetkessä elämisen kulttuuri. Pitkäaikaisempiakaan päätöksiä ei mietitä kovin pitkään.

Muotia Simmel (1986, s.15) on pitänyt varakkaan keskiluokan ja nousevan alaluokan vetovoimana. Tatuoinnit yleisesti kuitenkin mielletään alaluokkaan kuuluville ja toisen luokan kansalaisille, joilla on haasteita elämönhallinnassa. Jos tatuoinnit ovat nykyään muodissa, voidaanko sanoa Simmelin teorian perusteella, että tatuoidut kuuluvat nykyään varakkaaseen keskiluokkaan tai nousevaan ala luokkaan ihmisten silmissä? Ainakin itse näkisin, että tatuoinnit voivat olla myös merkki henkilökohtaisesta varallisuudesta, sillä ne maksavat paljon. Moni hyvin tatuoitu henkilö voi olla käyttänyt kymmeniä tuhansia euroja ihonsa koristeluun ikuisilla kuvilla.

Simmel (1986, s.38.) luonnehtii muotia näin: “Muodin olemus on siinä, että vain osa ryhmästä harjoittaa sitä, ja muut ovat vasta matkalla siihen. Kun täydellinen läpäisy on tapahtunut, ts. Kun sitä, mitä alun perin vain harvat tekivät, tekevät todella poikkeuksetta kaikki, kuten eräiden pukeutumisen ja käyttäytymisen muotojen osalta tosiaan käy, ei ko. Ilmiötä voi enää luonnehtia muodiksi.” Tatuoinnit eivät saavuta

koskaan kaikkia ihmisiä, sillä osa haluaa olla täysin tatuoinnittomia. Tämän Simmelin tulkinnan perusteella tatuoinnit eivät koskaan saavuta täyttä muodin pistettä. On helpompi ostaa uusi takki kuin ottaa ikuinen tatuointi.

Naiset mielletään miehiä kiinnostuneemmaksi muodista ja siten muotiteollisuus on myös rakennettu enimmäkseen naisia varten. Yhteiskunnallinen heikompi asema on korostanut sitä mikä naiselle "on sopivaa", yleisesti hyväksytyt tapat toimia ja elää. (Simmel, 1986, s.52). Tähän liittyen saattaa olla mahdollista, että naisten tatuointien suosio on kasvanut nopeammin kuin miesten, sillä naiset tarttuvat muotiin helpommin kuin miehet. Simmelin mukaan muoti on luotu korvaamaan naisille heidän puuttuvaa asemaansa. Muodin tulee olla halpaa, jotta ostovoimaa riittää ja kaikki halukkaat voivat ostaa tavaroita. Mitä nopeammin muoti vaihtelee, sen halvempia esineiden tulee olla ja sitä nopeampiin muodin muutoksiin mennään. (Simmel, 1986, s.55&70.)

Muodissa on kautta aikojen kauhisteltu massasta poikkeavia linjauksia. Napapaidat ja housujen vyötäröltä vilahtavat stringit ovat kauan tuottaneet etenkin vanhemmissa ihmisissä hämmennystä. Yhtä hämmentävää tunnetta aiheuttavat tatuoinnit. Nykyään muoti on edennyt entistäkin enemmän massasta poikkeavaan suuntaan, mikä varmasti osakseen helpottaa tatuointien leimaa. Erilaisuutta arvostetaan ja korostetaan, samalla kuitenkin massasta on enää vaikeaa erottua, sillä jokaisella on oma tyyliensä. Vaikka tatuoinnit ovatkin yleistyneet jopa muoti-ilmiöksi asti, kokevat silti laajasti ja näkyvästi tatuoidut itsensä eri ryhmään kuuluviksi, kuin sellaiset tatuoidut, joilla on yksittäisiä tarkoin harkittuja tatuointeja. (Thompson, 2015, s.77). Tällaisista tatuoiduista muodostuu oma alakulttuurinsa, jonka tyyliunnnasta käytetään nimitystä "alternative".

Joanna Frimanin (2010) pro gradu -tutkielmassa kävi myös ilmi, että tatuoinnit olivat jo 2009 trendikkäitä ja jopa muoti-ilmiö. Eräs haastateltava kertoo pitävänsä naisten tatuoinneista yleisesti, mutta ei pidä ilmiöön liittyvästä muodikkuudesta tai trendikkyudesta. Tämä kertoo sen, että jo yli kymmenen vuotta sitten tatuointeja on pidetty melko yleisinä ja muodin vaikuttaneen tatuointien määrään katukuvassa. Lienee ymmärrettävää, mikäli nykyäänkin tatuointeja otetaan pelkästään ulkonäkösyistä

ja siten on perusteltua ottaa tutkimuksen teoriapohjaan mukaan tatuointien tarkastelu pinnallisiin syihin vedoten.

3 AINEISTO

Tutkimusaineisto koostuu seitsemästä teemahaastattelusta, jotka on kerätty oman lähipiirini kautta ja käyty Zoom -alustalla tai kasvotusten vuoden 2023 huhtikuun ja toukokuun aikana. Tutkimusmetodiksi valikoitui laadullinen teoriaohjaava sisälönanalyysi. Tutkimuksessa sosiologian teorit vuorottelevat aineiston kanssa tutkimuksen edetessä. Seuraavissa kappaleissa esittelen tarkemmin aineiston keruuseen liittyviä huomioita, tarkemman kuvauksen aineistosta ja lopulta siirryn tutkimuskysymyksiin. Perustelen valikoituja tapoja tehdä tutkimusta aiheesta kappalekohtaisesti.

3.1 Aineiston keruu

Ensimmäinen ajatus lähtiessäni aineistoa keräämään, oli tehdä aiheesta ja teemoista kysely, jossa olisi ollut teemoitettuja kysymyksiä. Ymmärsin kuitenkin nopeasti, että tarvitsen aineistooni enemmän laajempaa kerrontaa ja laajempaa merkityksiin liittyvää vuorovaikutusta. Tämän seurauksena unohdin kyselyn ja päädyin haastatteluaineistoon, vaikka se onkin työläämpi kerätä ja litteroida. Haastatteluaineisto onkin kvantitatiivisissa tutkimuksissa yleisesti päämenetelmänä käytetty tapa kerätä aineistoa. Hirsjärvi ym. (2009, s.205.) korostaa, että haastattelun etuna on se, että siinä voidaan säädellä aineiston keruuta joustavasti tilanteen edellyttämällä tavalla ja vastaajia myötäillen. Tämä oli tärkeä seikka keruutapaa valitessani, sillä tutkimusaiheeni voi

olla herkkä ja henkilökohtainen. Aineistonkeruun tuli olla joustavaa, jotta kerätystä materiaalista saisi mahdollisimman paljon autenttista tietoa irti.

Laadullisen aineiston valinta perustui puhtaasti siihen, että määrälliseen aineistoon olisi tarvittu paljon enemmän haastateltavia ja haastatteluista olisi pitänyt tehdä paljon tarkemmin rajatut, sekä käyttää haastatteluissa monivalintaa. Halusin tutkia aihetta syvemmin, jolloin kvalitatiivinen tutkimus tuntui luonnollisemmalta vaihtoehdolta tutkittavalle aiheelle. ”Ominaista kvalitatiiviselle aineistolle on sen ilmaisullinen rikkaus, monitasoisuus ja kompleksisuus.” (Alasuutari, 1999, s.84). Kun on kyseessä ihmisten antamat merkitykset ja merkityksen kompleksisuus, on monitasoisuus ja monipuolisuus aineiston keruun ja analyysin kannalta tärkeää.

Haastattelin 20-35-vuotiaita naisia, sillä näkyvästi ja laajasti tatuoitu lähipiirini koostuu tähän ikäluokkaan kuuluvista henkilöistä. Tähän ikäryhmään kuuluvat elävät ja kokevat muotia samanaikaisesti ja ovat lähes samankaltaisissa elämäntilanteissa. Naiset valikoituivat rajaamaan haastateltavia, sillä tatuoituja ihmisiä on niin paljon, ettei tutkielmani olisi ollut riittävä pituudeltaan niin laajalle tutkimukselle. Aihe rajattiin myös suomalaisiin, sillä Suomen tatuointihistoria on maailmaan nähden verrattain nuori ja etenkin muodillisena tulemana verrattain uusi.

Pohtiessani, mistä saan kohderyhmään sopivia haastateltavia aineistooni, mielessäni kävi olla yhteydessä Instagramin käyttäjään ja siitä kasvaneeseen yhteisöön nimeltä ”Inkedfinland”. Käyttäjällä oli sillä hetkellä noin 10 000 seuraajaa ja sivuston kautta olisi varmasti saanut haastateltavia mukaan tutkimukseen satunnaisvalinnalla.

Haastateltavaksi on valikoitunut informantteja, joilla on todellisia omakohtaisia kokemuksia tutkittavasta ilmiöstä (Lehtomaa, 2009, s.167.) Halusin haastatella erityisesti naisia, joilla on kertynyt paljon näkyviä tatuointeja, jotta ilmiöstä löytyy enemmän tietoa ja merkityksiä on mahdollisimman monenlaisia. Myös Härkönen (2016) tuli samaan tulokseen tutkielmassaan: ”Tutkijan esiymmärrykseen perustuva oletus on, että edellä mainittujen ominaisuuksiensa vuoksi heillä todennäköisesti on enemmän tietoa tatuoinneista sekä omakohtaisia kokemuksia ja näkemyksiä tatuoinneista

ilmiönä, kuin henkilöillä, joilla on vähäisessä määrin tatuointeja tai tatuointi on verrattain tuore.” Valitsin haastateltavaksi henkilöitä, joilla on paljon tatuointeja, sillä todennäköisesti näillä on kertynyt tatuointeja pidemmältä aikaväliltä. Tällöin voin myös tutkia löytyykö merkityksellisiä eroja vanhoilla tatuoinneilla uudempiin tatuointeihin verrattuna.

Laitoin alkuun sähköpostilla tietosuojalomakkeen ja toisen lomakkeen informanteille, joiden palauduttua minulle sovin jokaisen kanssa yksilöllisen tunnin tapaamisen Zoom-haastatteluun. Kerroin lomakkeella etukäteen, ettei haastatteluun tarvitse erikseen varautua, sillä pidämme keskustelun rentona ja keskustelunomaisena. Ennen varsinaista haastattelua jokaista informanttia muistutettiin siitä, mistä tutkimuksessa on kysymys ja miksi tutkimusta tehdään. Jokaiselle informantille kerrottiin, että haastattelun voi päättää missä kohdassa tahansa, eikä materiaalia luovuteta kolmansille osapuolille, paitsi sopimuksessa sovituille henkilöille. Näistä tekijöistä syntyi luottavaisempi ilmapiiri minun ja haastateltavan välille. Jokainen haastateltava esiin-tyy tutkimuksessa anonyyminä, ainoastaan tatuoinnit ja informantin itse kertomat asiat tunnisteina. Litteroidut materiaalit ovat tutkimuksen ajan säilytetty huolellisesti ja sovitun mukaisesti tutkijan säilytyksessä ja tuhotaan tutkimuksen valmistuttua.

Haastateltavat valikoituivat omasta tuttavapiiristäni. Tiesin henkilöitä, joilla oli runsaasti tatuointeja ja tatuoinnit olivat näkyvillä paikoilla. Täysin vieraita olisi voinut olla vaikea löytää näillä kriteereillä. Ajattelin myös, että tutulle henkilölle saattaa pys-tyä puhumaan avoimemmin omista henkilökohtaisistakin tatuoinneista, toisin kuin täysin vieraalle henkilölle.

Halusin haastattelut pitää Zoomin kautta, sillä ajattelin sen olevan mukavin tapa molemmille osapuolille osallistua haastatteluun. Tällöin informantti pääsee olemaan mielekkäimmässä paikassa usein kotonaan, mikä varmasti on luonnollisin ja helpoin tilanne haastateltavalle. Jokaisen tutun kanssa aloitin kuulumisten kyselyllä ennen varsinaista haastattelutilannetta isoimman jännityksen laukaisemiseksi ja luottamuk-

sen synnyttämiseksi. Vaikka ohjailinkin haastattelua sen edetessään omilla kysymyksilläni, pysyi haastattelutilanne rentona. Aineistonkeruumenetelmä valikoitui siten, että tutkittavia asioita olisi vaikea saada selville ilman kuvailevaa ja merkityksiä avaavaa aineistoa. Merkityksiä ei voi kysyä muilta kuin henkilöiltä itseltään, etenkin kun tatuoinnit ovat usein hyvin henkilökohtaisia kantajilleen.

Haastattelut nauhoitettiin joko kuvankaappaus toiminnolla tai puhelimen tallentimella. Kaikki puhelimella nauhoitetut haastattelut tehtiin lentokonetilassa tietoturvan takaamiseksi. Haastattelin seitsemää henkilöä tutkimusta varten. Kaikki haastateltavat haastateltiin yksin yksilöhaastatteluna. Ongelmaksi muodostui nauhoituksen kuuluvuus videokuvakaappauksella. Ensimmäiset kaksi haastattelua kuuluivat hyvin, mutta seuraavat piti nauhoittaa lopulta puhelimen tallentimella. Tallennettua aineistoa oli yhteensä 72 minuuttia. Kaksi aineistoa oli tallennettu kuvankaappauksena Zoom-tapaamisesta ja viisi puhelimen tallentimella. Haastatteluiden jälkeen alkoi aineiston litterointi eli kirjoittaminen puhtaaksi (Valli & Aaltola, 2015, s.42). Tämän jälkeen alkoi varsinainen aineiston tutkiminen ja analysointi.

Haastattelut pyrittiin pitämään mahdollisimman avoimina, luonnollisina ja keskustelunomaisina. (Valli & Aaltola, 2015, s.29). Haastattelun oli tarkoitus muistuttaa enemmänkin keskustelua, mutta jokainen haastateltava vastasi kysymyksiini melko kapeasti, joten pyrin keksimään tarkentavia kysymyksiä aiheeseen liittyen keksimällä siinä hetkessä tai kysymällä kysymyksiä tukilistaltani. Tuomi & Sarajärvi kertovat teemahaastattelun eduksi sen, että haastattelussa voidaan tarkentaa ja syventää kysymyksiä riippuen informantin vastauksista. Keskiössä on haastateltavan tulkinnat, merkitykset ja kuinka merkitykset syntyvät vuorovaikutuksessa. On myös haastatelijan päätettävissä, tuleeko kaikki kysymykset esittää ja tuleeko kysymykset esittää samassa järjestyksessä, kuin ennalta on suunnitellut. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s.88 :Ks Hirsjärvi & Hurme, 2007.) Haastatteluiden aikana keskustelu sujui soljuvasti ja lähes kaikki haastateltavat olivat hyvin avoimia kertomaan omista tatuoinneistaan.

Suurimmalla osalla haastatelluista oli lähes molemmat kädet ja jalat tatuoituna. Kolmella oli kaula kokonaan tatuoituna tai osa kaulasta tatuoituna. Kahdella oli naamaa tatuointi. Kahdella oli lähes koko rinta tatuoituna ja ainoastaan yhdellä oli selkä

tatuoitu kokonaan. Lähes kaikki haastatellut kertoivat käyvänsä aina samalla tatuojalla. Myös tatuointien laatu ja tatuojan ammattitaito tulivat monessa keskustelussa esiin kysymättä. Suurin osa tatuoinneista on otettu suomalaisissa liikkeissä. Yksittäisiä tatuointeja on myös otettu kotitekijöillä, nämä tatuoinnit oli otettu nuorena.

3.2 Aineiston kuvaus

Aineisto on teemahaastattelu, joka on tehty Zoomin kautta aikavälillä 24.3.2023-19.5.2023. Aineisto on laadullinen aineisto, jonka tarkoituksena on olla kuvaileva. Laadullinen tutkimus, eli kvantitatiivinen tutkimus on yleinen sosiaali- ja yhteiskuntatieteissä käytetty tutkimusmuoto. (Hirsjärvi ym., 2009, s.139). Valitsin aineistonkeruumenetelmäksi puolistrukturoidun teemahaastattelun, jossa kysymykset olivat valikoitu etukäteen, mutta kysymysten järjestys vaihteli, joitain kysymyksiä tarkennettiin ja joitain lisättiin keskusteluun riippuen haastattelun etenemisestä. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s.88). Keräsin yhteensä seitsemän haastattelua, sillä koin ettei isommasta määrästä haastatteluja olisi tullut enempää merkittäviä yhtäläisyyksiä ja tuloksia kuvaamaan tutkittavaa aihetta. Sillä pro gradun pituus on määritetty, koin ettei isomalle aineistolle ole tarvetta, eikä isompi aineisto palvele enää tarpeitani. Litteroitua aineistoa tuli yhteensä 18 sivua.

Haastattelun kysymykset pidettiin avoimina ja teemat olivat vain hyvin kevyesti alkuun määritelty. Teemoina oli tatuointien ulkonäköön liittyvät merkitykset, sekä tatuointien sisäisiin tekijöihin vaikuttavat merkitykset. Halusin, että haastattelut voivat edetä siihen suuntaan kuin ne etenevät. Myös Kananen (2017, s.95) toteaa, että teemahaastattelussa keskustelu etenee haastateltavan ehdoilla ja keskustelun edetessä kysytään tarkentavia kysymyksiä. Annoin mahdollisuuden haastateltaville rönsyillä jopa alkuun ajateltujen teemojen yli, sillä halusin tarjota haastateltaville mahdollisimman luonnollisen ja keskusteleavan haastattelutilanteen.

Tein haastatteluun avustavan kysymyslistan. En kuitenkaan käynyt kysymyksiä järjestyksessä kaikkien kanssa, vaan katsoin, miten keskustelu etenee. Koin kuitenkin,

että kysymykset olivat tarpeellisia kysyä aiheeni kannalta, minkä takia kysyin kaikki kysymykset haastattelun aikana jokaiselta informantilta. Kysyin haastateltavilta aluksi, millaisia tatuointeja heillä on ja missä tatuoinnit sijaitsevat. Tämän jälkeen keskustelu saattoi edetä moneen suuntaan. Kysyin myös, onko tatuoinnit otettu tarkoituksella näkyville paikoille tai onko tatuointien sijainnilla jotain muita merkityksiä. Tiedustelin myös, milloin tatuoinnit on otettu? Millaisia merkityksiä tatuoinneilla on henkilölle? Onko tatuointien merkitykset muuttuneet vuosien myötä? Onko tatuointien ottamisen syyt muuttuneet vuosien myötä? Olennaisia ovat kysymykset, joista saattaa selvitä tatuointien ja ulkonäön yhteys, eli esimerkiksi itsevarmuus tatuointien ottamisen jälkeen. Yksi haastateltavista oli itse tatuoiija, joten hänen vastauksensa saattavat erota muiden antamista vastauksista.

Myös minulla itselläni on paljon tatuointeja, eli minulla oli ennen teemahaastattelua oletuksia haastatelluiden vastauksista ja merkityksistä. En kuitenkaan halunnut omien käsityksieni vaikuttavan haastatelluiden vastauksiin. Tämä toi myös hieman haasteellisen lähtökohdan haastatteluihin, sillä haastattelut tuli pitää neutraalina niin, että en tuo omaa mielipidettäni tai omia oletuksiani esiin. Toisaalta Anttila (1996, s.180-181) kertoo; "Tulkinnallista, laadullista tutkimusta tekeväälle tutkijalle on oltava selvää, että hänelle itselleen tutut piirteet aineistossa korostuvat ja vieraat piirteet jäävät vähemmälle huomiolle. Tutkijan mielenkiinto asiaan, hänen elämän tapansa, ammattinsa ja aikaisempi elämänsä historiansa vaikuttavat näkökulman valintaan." Kananen (2017, s.96) kertoo, että tutkijalla tulisi olla itsellään jo jonkinlainen käsitys tutkitavasta ilmiöstä. Tämä toteutui osaltani.

Käytän tutkielmassani haastateltavista koodeja H1-H7, jotka kuvaavat haastattelujärjestyksessä tehtyjä haastatteluja ja täten pitävät henkilöt anonyymeinä. Rajasin ikäjakautaman 20-35 vuoden välille, sillä koin tällä ikäryhmällä jo olevan tarpeeksi näkyviä tatuointeja tutkielmaani varten. Kuuluin myös itse haastatteluhetkellä kyseiseen ikäryhmään, joten oli ymmärrettävää, että ystäväpiirini koostui saman ikäisistä henkilöistä. En eritellyt aineistossani haastateltavien ikää, asuinpaikkaa tai muuta

henkilökohtaista tietoa anonymiteetin säilyttämiseksi, enkä muutenkaan kokenut saavani relevanttia tutkimusdataa henkilökohtaisista tiedoista. Niillä ei olisi ollut merkitystä tutkimukseni kannalta.

3.3 Tutkimuskysymykset

Pohtiessani tutkimuskysymyksiä ongelmaksi muodostui aiheen henkilökohtaisuus ja syvällisyys. Voi olla hankalaa saada tietää ihmisistä sellaisia asioita, mitä ihmiset eivät edes itse tiedosta itsestään. Kun puhutaan ihmisen nykytilanteesta, nykytilanne on muototutunut pitkän eletyn elämän kautta. Osalle ihmisistä historiasta kertominen voi olla vaikeaa tai raskasta, se tulee ottaa huomioon haastatteluissa. Eletyn elämän asiat vaikuttavat tämän päivän valintoihin ja osa valinnoista voivat olla tiedostamattomia. Niitä voi siis olla lähes mahdoton tuoda hieman jännittävässä haastattelutilanteessa esille.

Haastattelutilanteessa asetettuihin kysymyksiin voi olla mahdoton vastata totuudenmukaisesti, sillä haastateltava ei edes itse ole välttämättä miettinyt asian oikeaa laitaa. Totuutta on mahdollisuus myös kaunistella. Mikäli tutkimuskysymyksenä olisi ollut esimerkiksi kysymys siitä, vaikuttaako lapsuuden traumat tatuointien ottamiseen, voi kysymykseen olla mahdotonta vastata totuudenmukaisesti, sillä tatuointien ottamiselle voi olla paljon enemmän varsinaisia syitä. Tähän liittyen Anttila (1997, s.60; Ks Dormer, 1994, s.21) on tiivistänyt seuraavasti: "Sanatonta tietoa ovat ne kokemukseen liittyvät piirteet, jotka ovat selvästi tunnistettavissa itsereflektion avulla, mutta joiden todellista luonnetta ei pystytä täsmällisesti ilmaisemaan." Todennäköistä on, että paljon sellaista tietoa jää saamatta, mitä tutkimuksessani kaivattaisiin, sillä ihminen ei välttämättä pysty ilmaista itseään totuudenmukaisesti.

Tutkimuskysymykset:

1. Millaisia merkityksiä haastateltavat antavat tatuoinneilleen?
2. Millaisessa elämäntilanteessa tatuointeja on otettu?

3. Miten haastateltavat kokevat tatuointien vaikuttaneen minäkuvaansa?

Tutkimuskysymykseni selkiytyivät tutkimuksen edetessä ja käydessäni läpi keräämäni aineistoa. Aineistosta nousi esiin erilaisia merkityksiä, sekä erilaisia elämäntilanteita. Halusin kysyä informanteilta tatuoinneista mahdollisesti seuranneeseen itsevarmuuteen liittyen tuodakseni tutkimukseen mukaan lisää sisäisiä merkityksiä tatuointeihin liittyen. Aineistosta nousi näihin liittyviä teemoja, joita käsittelen analyysissä tarkemmin.

4 ANALYYSI

Aineiston analyysi on tärkeä osa tutkimuksesta syntyviä tuloksia, joten analyysin valinta oli alusta asti hankalaa. Halusin saada aineistostani mahdollisimman paljon irti uutta tietoa. ”Jotta aineistossa olevat havainnot voidaan erottaa tutkimuksen tuloksista, tarvitaan selkeä tutkimusmetodi.” (Alasuutari, 1999, s.82). Aineistosta pyrittiin jäljittämään ilmiötä koskevia ilmaisuja ja merkityksiä, eli kyseessä oli deduktiivista sisällönanalyysiä muistuttava metodi. (Kananen, 2017, s.137). Kuitenkin tutkimukseni pohjalla oli useampi sosiologian teoria, jota vasten tarkastelin keräämäni aineistoa, eli tutkimusmetodin toimi teoriaohjaava sisällönanalyysi teorioiden ollessa isossa asemassa omaa tutkimustani.

4.1 Analyysimenetelmät

Aineiston analyysi eteni Tuomi & Sarajärven (2018, s.127) kaavion mukaisesti seuraavasti; 1. Haastattelujen kuunteleminen ja aukikirjoitus sana sanalta. 2. Haastattelujen dokumenttien ym. Aineistojen lukeminen ja sisältöön perehtyminen. 3. Pelkistettyjen ilmausten etsiminen ja alleviivaaminen. 4. Pelkistettyjen ilmausten listaaminen. 5. Samankaltaisuuksien ja erilaisuuksien etsiminen pelkistetyistä ilmauksista. 6. Pelkistet-

tyjen ilmausten ryhmittely/yhdistäminen ja alaluokkien muodostaminen. 7. Ala luokkien yhdistäminen ja niistä yläluokkien muodostaminen. 8. Yläluokkien yhdistäminen pääluokiksi tai yhdistäväksi luokaksi ja kokoavan käsitteen muodostaminen.

Aineiston keruussa huomioitiin Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK 2012) päättämät seikat kuuluen hyvään tieteelliseen käytäntöön; tiedeyhteisön tunnustamat toimintatavat, tieteellisen tutkimuksen kriteerien mukaiset ja eettisesti kestävät tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmät, muiden tutkijoiden työn ja saavutusten huomioiminen, tutkimus on tehty yksityiskohtaisesti ja tieteelliselle tiedolle asetettujen vaatimusten edellyttämällä tavalla, tutkimusryhmän asema, oikeudet, vastuut ja velvollisuudet huomioiden, sekä muut olennaiset asiat ilmoitettu osallistujille ja noudatettu hyvää hallintokäytäntöä. (Tuomi & Sarajarvi, 2018, s.150-151; Ks Kananen, 2017, s.190.) Tämän osan huomiointi on ollut erityisen tärkeää, sillä tutkittava aihe saattaa sisältää joillekin informanteille henkilökohtaisiakin kysymyksiä, sillä tatuoinneilla saattaa olla myös hyvin henkilökohtaisia merkityksiä.

Henkilösuojan asettamien vaatimusten mukaisesti informantteja ei voida tunnistaa tekstistä, paitsi heidän kuvailemien tatuointien perusteella. Haastateltavat olivat tie toisia tästä suostuessaan tutkimusta koskevaan haastatteluun. Nimiä, asuinalueita tai muuta ei kerrota. En ole halunnut tutkimukseeni eritellä mitään tietoja haastateltavista mukaan lukematta heidän tatuointejaan. Haastateltavat ovat tietoisia siitä, että haastatteluun osallistumalla heidät voidaan tunnistaa kuvailemistaan tatuoinneista. Tunsin haastatellut henkilöt, joten tiesin heidän olemassaolonsa. Vaikka haastattelut kerättiin verkon kautta, tiesin heidän henkilööllisyytensä olevan sama, eli pystyin olemaan varma henkilöiden aitoudesta.

Laadullisessa analyysissä aineistoa tarkastellaan kokonaisuutena. Laadullinen analyysi koostuu havaintojen pelkistämisestä ja arvoituksen ratkaisemisesta. (Alasuutari, 1999, s.38-39.) Koin jo heti tutkimuksen alusta alkaen, että valitsemani aiheeseen ei sovi metodiksi määrällinen tapa tutkia, sillä halusin kokonaisuuden perusteella tehdä teorioihin kytkeytyviä johtopäätöksiä. Myös yksilöiden oma ääni ja tarkat kuvailut tatuointien merkityksistä olivat avainasemassa tutkimukseni kannalta.

5 TULOKSET

Haastateltavaksi valikoitui syystä henkilöitä, joilla oli paljon näkyviä ja isoja tatuointeja koristamassa ihoa. Tatuointeja oli eri puolilla kehoa ja erityisesti näkyvillä paikoilla muiden ihmisten huomattavissa. Useat informantit kuvasivat keho taidettaan melko ylimalkaisesti ja suurpiirteisesti, enemmänkin avaten millaisissa ruumiinosissa tatuoinnit esiintyvät.

”No siis mulhan on jotain varmaan jokasessa kehon osassa, maha taitaa olla ainut mis ei oo. Kumpikin käsi on aikalailta tatuoitu täyteen, jossai kuiteki näkyy ihoo ja kasvoissa on... viis tatuointia. Mmmm sit mul on sormet ja kädet tatuoitu ja tota reisissä mul on kans ja säärissä ja sit selässä on yks vähä isompi aukko, mut se tulee täyteen kun on vähän enemmän rahaa ja aikaa.” H1

Tuloksista voidaan erotella kolme eri rakennetta; tatuointien symboliikka, elämäntilanne ja tatuomisprosessi, sekä tatuointien merkitykset ja identiteetti. Näitä asioita tarkastelen lähemmin seuraavissa luvuissa ja nostan esiin informanttien suoria lainauksia haastatteluista.

5.1 Mitä tatuoinnit esittävät?

Informantit kertovat tatuointiensa olevan kuvia perheenjäsenistä tai heitä muistuttavista asioista, lemmikeistään tai jopa kumppanista. Yhtä yleisiä olivat myös elämän ohjeet tai muistutukset, joiden olemassaoloa pidetään mieltä vahvistavana tai ehey-

tävänä kokemuksena. Elämänohje liittyi monesti vaikeaa elämäntilanteeseen, josta ha-
luttiin muisto. Muiston kautta saatettiin jaksaa vaikeampina aikoina eteenpäin. Kai-
killa haastateltavilla yhdistäviä tatuointeja olivat erilaiset kasvit ja luontoaiheiset ku-
vat. Monet haastateltavista toivat esiin sen, että tatuoinneilla ei ollut mitään sen suu-
rempaa merkitystä, mutta koki luontoaiheiset kuvat aikaa kestäviksi, itselle tärkeäksi
mielenmaisemaksi ja kauniiksi.

“Mun toinen käsi on täynnä erilasi hyönteisiä tavallaan, siel on kukkaa ja hyönteisiä, niin-
kun näis hyönteisis jokaisessa esimerkiksi perhosessa sit on pääkallon siipi, hyönteisiin on
piilotettu ihmisen kasvoja, koska mua kiinnostaa ihmisyyys ja myös luonnon yksityiskohdat
et mä esimerkis pidän tosi paljon pisaroista ja ötököistä, niin ne on selkeesti jääny elää.”
(H4)

Perhetatuointeja esiintyi neljällä eri informantilla ja ystävätatuointeja kolmella
eri informantilla. Läheisiin ihmisiin liittyvät aiheet ovat selkeästi suosittuja tatuoin-
neissa ja mahdollisesti sellaisia tatuointeja, joita ei tarvitse katua myöhemmin, sillä
kyseiset ihmiset ovat aina elämässä mukana ja tärkeässä osassa. Myös Covered in ink
- teoksessa (2015, s.76) tuotiin samaa teemaa esille. Etenkin tatuoinnit perheenjäse-
nistä ovat sekä miesten, että naisten suosiossa ja hyvin universaaleja kuvia. Jopa vii-
dellä haastatellulla oli tatuointi otettu omasta lemmikkieläimestään. Yhdellä haasta-
teltavista oli oman kotipaikkakuntansa mukaan otettu tatuointi. Tatuointi oli tärkeä
muisto omista juurista, samaa tatuointiteemaa nostettiin esiin myös Covered in ink -
teoksessa. Oma kulttuuri ja tausta halutaan ikuistaa omalle iholle. (Thompson, 2015,
s.77.) Vaikka asuinpaikka muuttuu, säilyy muistot omista juurista. Yhdellä haastatel-
tavista oli parisuhdetatuointi, jonka tarkoituksen ainoastaan haastateltava itse kump-
paninsa kanssa tiesi. Ei siis kyseessä ollut esimerkiksi kumppanin nimi, vaan numero
tatuoituna, joka voisi merkitä käytännössä mitä tahansa kantajalleen.

“Itseasias tää kutonen tää on tossa, öö kyynerpään lähellä niin (miehen nimi) on samanlai-
nen samas kohtaa, tää kutonen on meidän kuukausipäivän merkki. Hänellähän on naamas
mun nimi ni mä suostuin ottaa vaa ton ja sitte täs lukee elämäni rakkaus. Mut joo, en haluu
ottaa mitää.... lasten nimet joo mut miehen nimet ei ikinä.” (H5)

Irrallinen "elämäni rakkaus" -lause on tatuoituna, joka kuvastaa myös hänen parisuhdettaan, mutta ei välttämättä ole yhdistettävissä kyseiseen henkilöön, ellei yhteyttä kerrota. Parisuhdetatuoinnit voivat siis olla yleisempiä kuin ajatellaan, sillä monella niistä saattaa olla kantajalleen isompi merkitys kuin näkyy ulospäin.

Kahdella haastateltavista oli tatuoituna syntymäaika omaan ihoon. Syntymäaika on myös pysyvä elementti, mikä ei muutu vuosien mittaan, samalla tavalla kuin perhesuhteet. Erilaisista harrastuksista oli kolmella informantilla tatuoinnit otettuna. Kuvat edustivat erilaisia mieleisiä itselle tärkeitä asioita elämässä. Samoin kun perheen ja vastaavien tatuointien, esimerkiksi musiikin nähtiin olleen tärkeä asia informanttien elämässä aina. Harrastustatuoinneillakin oli siis syvä merkitys kantajilleen. Kaikilla haastateltavilla oli paljon kuvia, jotka haastateltavat kokivat ainoastaan näteiksi ja sen takia otetuiksi. Silmää miellyttäminen tatuoinneissa on siis ensisijaisen tärkeää. Lähes kaikki haastateltavien tatuoinnit olivat myös tyyliltään tarkasti mietittyjä ja suunniteltu tarkasti eri kuvien yhteen sovittamista. Voisi siis nähdä, että kaikista tärkein yhdistävä tekijä jokaisen informantin tatuoinneilla oli tatuointien kauneus ja niillä oman ihon koristelu.

5.2 Miten ja miksi tatuointeja on päätetty ottaa?

Syitä tatuointien ottamiseen on yhtä monia kuin tatuoituja ihmisiä. Kuitenkin tietyt asiat toistuivat useaan otteeseen tekemissäni haastatteluissa. Yhdeksi tärkeäksi seikaksi muodostui tatuointien "päiväkirjamaisuus". Myös Thompson (2015, s.53) toi esille teoksessaan monien haastateltujen kuvailevan tatuointejaan näkyväksi matkaksi halki heidän elämänsä. Tatuointeja otetaan muistuttamaan tärkeistä vaiheista tai tapahtumista elämässä, jotta hetket muistaisi vielä vanhana. Tatuoinnit kertovat eletystä elämästä. Kun tatuointeja otetaan tietyissä elämänvaiheissa, tatuoinnit eivät välttämättä ole kovin tarkasti mietittyjä ja vuosia etukäteen suunniteltuja.

“Tavallaan sil hetkel ku sä oot jonku päätöksen tehny ni se on ollu jotain mitä sä oot sil hetkel halunnu ni joteki se on omas elämäs sellanen tärkeä asia mitä pitää muistaa et ei niiku rankase itseään siitä mitä on ollu menneisyydessä.” (H1)

Tatuoinnit ovatkin monelle muisto eletystä elämästä, jota on elänyt siinä kyseisessä hetkessä. Joillekin tatuointi voi olla tarpeelliseksi koettu tapa siirtyä seuraavaan elämänvaiheeseen, samalla tavalla kuin osa värjää hiukset erotilanteessa. Uudesti syntymisen ajatus uuden tatuoinnin ottamisessa kulkee monien kantajien mukana.

“tatuoinnit on ollu mul aina sillee että mä otan aina, jos mä oon vaikka valmistunu koulusta, ni mä palkitsen itteni tatuoinnilla. Tatuoinnit kuitenkin on sellanen taloudellisesti aika iso erä. Sitte mä otan aina ne semmosissa muutos kohdissa tai kun mä olen itse saavuttanut jotain.” (H4)

Kuusi seitsemästä haastateltavasta nosti esiin sen, että tatuoinnit ovat esimerkiksi koruja tai muita välittämisen osoittamista edustavia esineitä pysyvämpi tapa kantaa muistoa toisesta ihmisestä tai tapahtumasta. Muistotatuoinnit ovat merkityksellisiä useimmiten ja siten yleensä ensimmäisiä tatuointeja. Muistotatuoinnit olivat yleisimmin jostain ihmisestä muistoksi otettuja tatuointeja. Lähes kaikki haastateltavat kertoivat ensimmäisten tatuointien olleen paljon merkityksellisempiä ja pidempään suunniteltuja, kuin niiden jälkeiset tatuoinnit. Kaksi haastateltavista kertoi myös ottaneensa ensimmäiset tatuoinnit paikkaan, joka on helppo peittää. Tämä korostaa vielä enemmän tatuointien henkilökohtaisuutta. Sen lisäksi että tatuointien peittäminen kertoo mahdollisesti henkilökohtaisesta tatuoinnista, kertoo se varmasti myös aikamme suvaitsevaisuudesta tai suvaitsemattomuudesta. Vaikka itse ajattelin tatuointien enemmän herättävän negatiivisia yhteyksiä liittyen töihin, kertoikin eräs informantti ottaneensa dinosauruksen tatuoinnin, minkä on tarkoitus auttaa autismin kirjon lasten kanssa ja toimiakseen jäänrikköjana.

Tatuointeja saatetaan ottaa merkittävässä elämän vaiheissa tai merkittävien elämän vaiheiden jälkeen. Viidellä seitsemästä haastateltavasta oli tatuoituna elämänohje tai muistutus, jonka tarkoituksena on muistuttaa vaikeiden aikojen selättämisestä ja omasta kyvykkyydestä. Monissa tapauksissa muistutus oli haluttu ottaa sellaiseen paikkaan, josta se on helppo nähdä, esimerkiksi käteen. Elämänohje on haastateltavien mielestä ollut jo kauan mukana kulkenut ajatus siitä, kuinka elämää tulisi elää. Elämänohjeet kuuluivat ensimmäisten tatuointien joukkoon.

Eräs haastateltu tatuoitu Covered in ink -teoksessa (2015, s.90) kertoo, kuinka hän näkee tatuointinsa taiteena, kuin museona iholla. Hän myös kertoo, kuinka tatuoinnit ovat yksi ainoista pysyvistä asioista elämässä. Tatuoinnit kuten taide yleensäkin maksaa paljon. Eräs informantti kertoi, että tatuointiharrastusta hidastaa tatuointeihin uppoava raha määrä. Kuten aiemmin teoria osuudessa 2.4.1 mainitsin, Simmel (1986) mielsi tatuoitujen ihmisten kuuluvan nykyään jopa varakkaaseen keskiluokkaan. Tämä on varmasti osakseen vaikuttanut tatuointien leimaan parantavasti.

5.3 Tatuoinneille annetut merkitykset

Tatuoinneille annetaan hyvin erilaisia merkityksiä. Merkitykset kuitenkin jaottuvat pitkälti ulkoisiin merkityksiin, eli ulkonäköön liittyviin merkityksiin, sekä sisäisiin syvempiin ja merkityksellisempiin psyykkeeseen vaikuttaviin merkityksiin. Lähes jokaisella haastateltavalla nämä merkitykset tatuointien osalta jakautuivat tasaisesti. Tatuointeja oli otettu sekä ulkonäköön liittyvistä syistä, että syvempien merkitysten takia. Covered in ink -teoksessa tuotiin esiin identiteettiin liitettävät syyt tatuointien ottamisessa, sekä perhe ja ystävät. (Thompson, 2015, s.71). Samoja teemoja nousi esiin myös omasta aineistostani.

5.3.1 Ulkonäkö

Kaikki informanteista kertoivat tatuointiensa olevan silmää miellyttäviä ja monet tatuoinneista ovat otettu ainoastaan koristelemaan ihoa ja tuomaan esille omaa tyyliä ja persoonallisuutta. Hyvin samalla tavalla Simmel (1986, s.12&38) kuvaa muotia, sillä muodissa on kyse oman persoonan esiin tuomisesta, jäljittelyn ja erottautumisen dualismista. Tutkimuksessa tatuointeja pidettiin tyylin osoittajina ja merkkinä tietynlaisesta ihmistyypistä. Vaikka Thompson (2015, s.77) nostikin tutkimuksessaan esiin eron muotitatuointeihin liittyvistä mielikuvista verrattuna "alternative" tyylin edus-

tajien tatuointeihin, ei omassa tutkimuksessani noussut esiin tällaista erottelua mieli-
piteissä. Tatuointien sijoittelu kuitenkin aiheutti haastatteluissa sanottavaa, sillä ko-
konaisuudella on iso merkitys tatuointia ottaessa informanttien mielestä.

“mä oon aatellu silleen et se kokonaisuus näyttäs hyvältä et toki on sit tietyt asiat mitkä ha-
luu itelleen ja näin mut kyl nyt tavallaan kokonaisuuksii on vähän yhdistellyt et ne sopis
tieks niiku keskenää yhteen et se ois sellanen yhtenäinen.” H1

Kuten haastateltava kertoi, ulkonäöllä on suuri merkitys päätettäessä, mihin
kohtaan kehoa tatuointeja halutaan ottaa. Ulkonäköön liittyvät tatuoinnit ovat haas-
tatteluni perusteella aikaa kestäviä ja kauniita. Tämä ajatus käy vasten Simmelin (1986,
s.7) muodin filosofiaa, sillä muoti on hänen mukaansa ohimenevää. Kaikkein yleisin
ulkonäkösyistä otettu tema oli kasvi- ja luontoteema. Erilaiset kukat ja kasvit tatu-
oinneissa olivat yleisiä ja niitä oli hyvinkin näkyvillä paikoilla, esimerkiksi käsissä,
kämmissä ja kaulassa. Luonto nähtiin tärkeänä ja itselle läheisenä asiana, joka ha-
luttiin ikuistaa iholle itselle tärkeänä asiana. Varmasti osa syy luontoaiheisille kuville
on myös Suomen luonto, jota pidetään tärkeänä osana suomalaisuutta.

“ne (luonto- ja eläinaiheet) on sellasii tosi tärkeitä et just esim eka tatuointi on miun ekasta
niiku omasta lemmikistä. Et hän sit kulkee siinä mukana ja noi muut nyt on vaa semmosia
tärkeitä aiheita ja sit ne sopii toisiinsa ja tälle ni..” H3

Härkönen (2016, s.44) pro gradu -tutkielmassaan nosti esiin havainnon, jonka
mukaan informantit eivät pitäneet ulkonäön perusteella otettuja tatuointeja merki-
tystä omaavina. Huomasin myös omassa aineistossani vastaavan asian. Kun kysyin
tatuointien erilaisista merkityksistä kantajalleen, jokainen informantti kertoi, että
osalla tatuoinneista ei ole “mitään merkitystä”, eli ne ovat ainoastaan ulkonäkösyistä
otettuja. Jokainen haastateltavani siis koki, että on oltava jokin ulkonäköä syvempi
merkitys, jotta tatuointi voi olla tarkemmin mietitty tai ylipäättään merkityksellinen
kantajalleen. Se mikä on mielenkiintoista, että ulkonäkösyistä otetut tatuoinnit saat-
toivat olla kantajilleen jopa merkityksellisempiä, kuin tatuoinnit, joilla oli heidän mie-
lestään syvempiä merkityksiä.

Vaikka tatuoinnit merkitsisivät kantajalleen yhtä asiaa, voivat ne merkitä muille aivan muuta. Naisten tatuoinnit on jo historiassa nähty kevytkenkäisyyden merkkinä ja seksualisoivana. Tähän liittyen ei ole ihme, että eräs haastateltava kertoo tatuoinneistaan olleen myös haittaa;

“varsinki jos on vaikka jossai laivalla, mä en siis käy paljoo laivalla, mutta ihmiset antaa luvan itselleen koskettaa minua, koska minulla on tatuointeja, niin se on mun mielest joteki todella omituinen näkökulma, et sul on oikeus koskettaa mun ihoa, koska mul on tatuointeja.” H4

Myös Covered in ink -teoksessa (2015, s.65) mainitaan ihmisten halusta koskettaa tatuoitua ihmistä ja ihmetellä tatuointien aitoutta. Sen lisäksi, että tatuoinnit voivat olla naisella joidenkin mielestä seksuaalisuuden symboli, voivat ne myös olla toisilla vapaalippu iholle aivan muista syistä. Goffmanin (1986) Stigma -teoksessa kerrotaan nuoren meksikolais-amerikkalaisen naisen perheestä, jolla oli vahva mielipide tatuoidusta naisesta. Tämän esimerkki kuvauksen perusteella miehet saavat olla tatuoituja, mutta naiselle tulee heti huoran leima, mikäli nainen ottaa tatuointeja. Myös Covered in ink -teoksesta (2015, s.104) nousi esiin samanlaisia kokemuksia naisilta, kuitenkin monet mielipiteistä johtuivat kulttuuriin liittyvistä ajatuksista. Sen lisäksi että on olemassa edelleen naisiin ja tatuointeihin liittyviä stigmoja, kuten Goffman (1986) teoksessaan toi esiin, osalla saattaa kuitenkin olla ainoastaan kiinnostus syynä koskettaa toisen ihoa. Joillekin tatuoinnit voivat edelleen olla niin vieraita, että niitä haluaa katsoa tarkemmin ja koskettaa. Useinhan tatuoinnit kuitenkin peitetään isolta osin vaatteilla samalla tavalla kuin muut vaatteilla peitettävät alueet.

Etenkin naisilla tatuointeja pidetään edelleen hieman vieraina ja näkyvät isot tatuoinnit saattavat vaikuttaa ihmisten mielipiteisiin ihmisestä. Goffmanin (1986, s.2) esiin nostama sosiaalinen identiteetti, josta puhuin luvussa 2.3, näyttäytyy erityisen tärkeänä asiana muun muassa töitä etsiessä.

“Kyl mie mietin sitä pitkään ja niinkun tiedostin sen että se tulee vaikuttaa niinku todennäköisesti siihen, että miten varsinki töissä saatetaan ajatella. Ja pohdin sitä just että kannattaako, mut sitku mie oon kumminki ollu ihanku ennenku mie oon sen ensimmäisen tatuoinnin ottanu ni päättäny et mie tuun joskus olemaan iha täynnä, sit mie aattelin et nyt miul on kämmenessä, et se on semmonen job stopperi jo et eioo enää mittää väliä.” (H6)

Kuten edellä kuvatussa informantin kertomassa kuvaillaan, työnhaussa joutuu pohtimaan edelleen tatuoinneista aiheutuvaa stigmaa ja sen mukanaan tuomia seurauksia. Ei ole ihmeellistä, että naisten tatuointeja edelleen ihmetellään, sekä saatetaan tulla suoraan tiedustelemaan, että miksi henkilö pilasi itsensä tatuoinneilla. Muiden ihmisten esiin tuoma huoli korostuu monissa tutkimuksissa ja olen itsekin kuullut vastaavaa tapahtuvan. Huoli siitä, miltä tatuoitu ihminen näyttää vanhana, on muiden ihmisten yksi suurimmista huolenaiheista. Kuitenkaan yksikään tatuoitu ei itse vaikuta pelkäävän samaa asiaa. (Thompson, 2015, s.64, 67&83.) Myös Goffman (1986, s.73) toi esiin sen, kuinka stigmaa esiintyy ainoastaan muiden ihmisten tunnustaessa erilaisuuden ja stigmaa aiheuttavan piirteen. Tatuoidut itsessään eivät koe olevansa stigman alla eläviä, mutta tatuoimattomien mielipiteet osoittavat toisin. Yhteiskunnassa on olemassa geneerinen kuva tavallisesta ihmisestä, ja jos ihminen erottuu tästä tavallisen ihmisen mallista, saattaa stigmaa syntyä.

5.3.2 Syvemmät merkitykset

Tatuointien ottamisella on myös syvempiä merkityksiä monille kantajilleen. Yleinen monille haastateltaville tuttu tunne oli tunne olevansa enemmän oma itsensä tatuointien ottamisen jälkeen. Moni ei myöskään osannut nähdä itseään enää ilman tatuointeja, sillä ne olivat jo niin vahvasti osa omaa itseään. Tähän liittyen neljä kuudesta informantista myös kertoi tatuointien lisänneen itsevarmuutta. Tatuoinnit toivat hyvää oloa haastatelluille ja sitä kautta myös itsevarmuus ja olo omassa vartalossaan oli parempi. Tatuoinnit eivät tuoneet häpeää, vaan päinvastaisen tunteen. Kukaan haastateltavista ei kertonut peittävänsä tatuointeja tarkoituksella. Tatuointeihin liittyvä häpeän tunne on siis haastattelujeni perusteella ainakin vähentynyt. Vaikka tatuointeihin liittyvää stigmaa edelleen tunnustetaan, on se selkeästi vähentynyt vuosikymmenien saatossa.

“Mä tykästyin siihen, et miltä ne (tatuoinnit) näyttää mun iholla ja tietyl tavalla tatuoinnit on ollu tapa toteuttaa mun niinkun.. Itseni esille tuomista ja sitten myös tatuoinnit on tietyl taval tuonu mulle semmosta niinkun itsevarmuutta jollain tavalla, että mä pidän siitä miltä

ne näyttää mun ihossa. Mä välillä mietin miltä mä näyttäisin ilman tatuointeja ja siis rehellisesti mul on yks tatuointi minkä mä voisin poistaakki, mut käytännössä se sulautuu tänne massaan niin hyvin, et ei sil oo mitää merkitystä, mut niiku pääsääntöisesti mä koen että tatuoinnit on tehny minusta minut.” (H4)

Myös toinen haastateltava toi esiin selkeästi sen, että tatuoinnit tekevät ihmisestä yksilöllisen ja kokonaisen.

“Kyl mie koen et mie oon niinkun enemmän oma itteni. Kyl mie niinku jossai vaihees mietin sitä että mitä jos mul ei ois niinkun yhtään tatuointia, niin en mie jo teki ois sitte niinkö niin oma itteni. Kyl mie koen että aina ku tulee lisää tatuointeja niin on niinkö, tykkään enemmän ulkonäöstäni ja on kivempi kattoo itteeni peilistä.” (H6)

Tuloksista kävi ilmi, että useiden informanttien itsevarmuus on kasvanut tatuointien myötä. Itsevarmuus liittyy olennaisesti kehopositiivisuuteen, eli siihen kuinka hyvässä valossa näemme oman kehomme ja kuinka ylpeitä olemme siitä. Kuten merkityksiä selittävässä kappaleessa 2.1 kerroin, itsevarmuus on kuitenkin tunne, joka voi toimia ainoastaan suojausmekanismina. Itsevarmuuteen liittyvissä kysymyksissä ihminen voi kokea asiat eri tavalla kuin todellisuus osoittaa. Vaikka haastateltava kertoisi, että tatuoinnit eivät ole nostaneet henkilön itsevarmuutta, voi todellisuus kuitenkin olla toinen. Kehoa muokkaavia prosesseja ja itsensä koristelua tehdään kuitenkin paljolti itsen ja oman hyvinvoinnin takia. Vaikkakin välillisesti oman hyvinvoinnin lisääjänä olisikin muiden ihmisten hyväksyntä. Voikin olla hankalaa erottaa itse sitä, mitkä omaa kehoa koskevat valinnat on tehty täysin itseä varten ja mitkä esimerkiksi muodin seurauksena.

Tehdyn tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että haastateltavieni kehopositiivisuus on kasvanut tatuointien ottamisen myötä. Yhdellä informanteista tatuoinnit toimivat jopa epävarmojen kehon alueiden koristajina.

“Mä itse siis en tykkää mun sääristä koska mun mielestä ne on sellaset paksut, niin sitteku niihin on ottanu tatskat ni sillee kivasti se huomio ehkä keskittyy niihi tatskoihin, eikä niinkää itse siihe reiteen tai sääreeseen. Ne tatskat jotka on pääsääntöisesti jaloissa ni ne on sellasii mil ei oo sen kummemmin merkitystä. Ehkä mä ajattelen et ne on kivoi kuvia, jotka sit peittää ne huonot alueet.” (H2)

On yleistä, että tatuointeja otetaan peittämään erilaisia arpia tai muita epävarmuuksia luovia tekijöitä. Tatuoinnit ovat mahdollistaneet sen, että kantajansa ovat ensimmäistä kertaa uskaltaneet esitellä aikaisemmin epävarmuutta aiheuttaneita kehonosia. Myös Thompson (2015, s.71) teki saman havainnon, eli hänen haastateltavansa

koki, ettei hänen tämän epävarmuutena pidettyyn vatsaan kiinnitetty enää huomiota, vaan sen sijaan tatuoinnit keräsivät huomion pois vatsasta. Vaikka epävarmuustekijä ei poistunut tatuoinnin ottamisen myötä, tatuoinnin ottaminen silti toimi itsetunnon nostattajana.

Useat haastateltavista kertoivat "tsemppitatuoinneista" tai lauseista, joiden tarkoitus on auttaa jaksamaan vaikeissa elämäntilanteissa tai muistuttaa haastavasta elämäntilanteesta selviämisestä. Tällaisilla tatuoinneilla oli kantajilleen suuri merkitys, ja ne olivat jokaisella melko näkyvällä paikalla muistuttamassa tilanteesta. Voimaannuttavien tatuointien lisäksi perhe ja läheiset ovat yleinen aihe ottaa tatuointi omalle iholle. Etenkin tatuointi omasta lemmikistä oli yleinen haastateltavien keskuudessa. Eräs haastateltava jopa kertoi omaavansa parisuhdetatuoinnin.

"Tää kutonen tää on tossa, öö kyynerpään lähellä niin (miehen nimi) on samanlainen samaa kohtaa, tää kutonen on meidän kuukausipäivän merkki. ja sitte täs lukee elämäni rakkaus. Mut joo, en halua ottaa mitää.... lasten nimet joo mut miehen nimet ei ikinä." (H5)

Lapset ja koirat ovat tatuointeja ottaneille asia, joka pysyy elämässä, oma kumppani sen sijaan voi vaihtua ajan saatossa. Selkeästi moni haluaa iholleen koristamaan muistutuksen elämänsä tärkeistä hahmoista ja henkilöistä. Ehkä sillä tavalla ne ovat lähempänä kantajaansa, vaikka ei olisikaan konkreettisesti läsnä. Muistotatuoinnit menehtyneistä ovat myös yleisiä, etenkin edesmenneitä lemmikkejä halutaan ikuistaa iholle. Näin lemmikki kulkee aina mukana lyhyestä elämästään huolimatta.

6 POHDINTA

Itse aineiston kerääminen ja tämän jälkeen analysointi olivat todella opettavaisia kokemuksia minulle. Lähdin tekemään tutkimusta melko suorista oletuksista käsin ja päädyin tarkasti pohdituista haastattelukysymyksistä huolimatta erilaiseen lopputulokseen kuin uskoin tulevani. Huomasin haastatteluista saamistani vastauksista, että kysymyksenasettelun olisi pitänyt olla tarkempaa, jotta olisin voinut saada mahdollisesti tutkimukseni kannalta oleellisempia vastauksia. Liian avoin keskustelu haastatteluissa antoi informanteille tilaa kertoa tutkimuksen kannalta epäolennaisia asioita, jotka johtivat myös vajaaksi jääneisiin tuloksiin. Valitsemani tutkimusmetodi oli kuitenkin toimiva ja haastattelumuotoinen aineisto antoi minulle enemmän analysoitavaa, sekä tarkempia nostoja aiheeseen liittyen.

Mielenkiintoista oli huomata, että teorian ja aineistoni vuoropuhelun kautta syntyi uusia kysymyksiä, sekä ajatuksia, mitä en tullut aiemmin ajatelleeksi. Näistä kysymyksistä saattaa saada mahdollisia juuria jatkotutkimuksille. Koen myös, että tutkimukseeni valikoitu teoria tuki saamiani tuloksia ja toisinpäin. Koen myös, että valitsemani teorit olivat tutkielmani kannalta perusteltuja. Vaikka aiheeni liikkuu psykologian, sosiologian ja mahdollisesti jopa sukupuolentutkimuksen rajoilla, tuovat valitsemani sosiologian klassikkoteokset työhöni sosiologisen linssin läpi tarkastelua.

Lähtökohtani oli täydentää jo tehtyjen tutkimuksien repertuaaria tutkimuksella, jossa tutkittavana on todella näkyvästi ja runsaasti tatuoituja naisoletettuja. Mielestäni

tässä onnistuin ja se toi perustelua tekemälleni tutkimukselle, sillä muun muassa Fri-
man (2010, s.123) harmitteli tutkimuksestaan puuttuneita informantteja, jotka olisivat
olleet täysin tatuoituja ja ehdotti tätä jatkotutkimuksen aiheeksi.

Millaisia henkilökohtaisia merkityksiä tatuoinneille aineistosta nousi esiin? Mi-
ten muodin ajatellaan liittyvän tatuointien ottamiseen? Näihin kysymyksiin lähdin et-
simään vastauksia aineistostani. Mielestäni sain monipuolisesti tuotua esiin erilaisia
ulkoisia ja sisäisiä merkityksen antoja. Oli myös ilahduttavaa, miten avoimesti kaikki
haastateltavat kertoivat omien tatuointiensa merkityksistä. Muodin olemus tatuointi-
taiteen yhteydessä näyttäytyy kaksijakoisena. Yksikään informanteista ei kertonut
suoraan ottaneensa tatuointeja muodin takia, mutta suurimman osan tatuoinneista ta-
kana oli ulkonäköön liittyvät syyt. Niin kutsutut ”ei mitkään merkitykset” nousivat
suosituimmaksi syyksi ottaa tatuointeja iholle. Myös kokonaisuudella oli ratkaiseva
merkitys tatuointien ottamisen osalta.

Ennen haastatteluja oletuksenani oli, että tatuoinneilla on ulkoisia ja sisäisiä mer-
kityksiä. Osa merkityksistä liittyy enemmän muotiin ja ulkonäköön, kun taas toinen
puoli itsevarmuuteen ja oman persoonan esiin tuomiseen. Oletuksena oli, että tatu-
oinneilla on lähes pelkästään positiivisia vaikutuksia näkyvästi ja suuresti tatuoiduille
kantajilleen. Oletuksenani oli myös, että tatuointien merkitykset saattavat muuttua
ajan myötä esimerkiksi tärkeämmiksi ja tatuointien ottamisen syyt muuttuvat elämän-
tilanteesta riippuen. Tuloksista ilmeni, että oletukseni olivat isolta osin samoja, kuin
mitä tulokset kertoivat. Kuitenkaan kukaan informanteista ei tuonut esiin tatuointien
merkitysten muuttumista vuosien aikana. Voi myös olla, että merkitykset olisivat eri-
laisia, mikäli aikaa olisi kulunut enemmän. Iäkkäänä elettyä elämää ja sen tuomia
muistoja voi muistella eri tavalla.

Virheiden mahdollisuus haastatteluissa on otettava huomioon, vaikka kaikki
haastateltavat olivatkin avoimia kertomaan omista ajatuksistaan ja kokemuksistaan
koskien tatuointiensa merkityksiä. On mahdollista, että haastateltavat eivät osaa ker-
toa tatuointien syitä tai merkityksiä todellisella tavalla, sillä eivät itsekään välttämättä
ymmärrä tatuointiensa todellisia syitä. Esimerkiksi erilaiset traumat tai muut merkit-
tävät elämänkokemukset saattavat toimia epäsuorina vaikuttimina tatuointia ottaessa.

Ihminen on kompleksinen eläin ja kaikki syyt eivät näy suorasti. Ernst ym. (2022) PMC Psychology lehden julkaisussa kertoi, kuinka traumaattiset kokemukset saatetaan mielessä esittää todellisuudesta eriävinä muistoina. On myös mahdollista, että haastateltavat eivät syystä tai toisesta puhu totta; joko liioittelevat totuutta tai vähättelevät.

Jatkotutkimukselle olisi aiheita esimerkiksi selvittäessä yhdistääkö tatuoinnit ihmisiä, joilla ei ole ollut pysyvyyttä elämässään? Otetaanko tatuointeja sen takia enemmän nykyään, sillä tänä päivänä kovin moni asia elämässä ei ole pysyvää. Kaikki on epävarmaa, etenkin tulevaisuus ja perusarvot kuten turvantunne. Toivoin myös saavani selville omassa tutkimuksessani, vaikuttaako aikaisemmin koetut haastavat tapahtumat elämässä otettujen tatuointien merkityksiin tai onko tatuoinneilla muuta merkitystä kantajalleen, esimerkiksi ovatko ne tapa tuoda itsensä näkyväksi.

“I wanted my parents to see me. I did not feel seen by them. Sometimes I still don’t, and I tried in many ways. I told my parents things they never wanted to know about me. And I realized over the years it was like I was trying to say, “I’m here, ya know. I am your daughter. I’m here, this is who I am, this is who you created.” And I guess in a way this is a very permanent, very visual way of being like, “Look at me.” (Thompson, 2015, s.99)

Tämä on kuitenkin sen verran henkilökohtainen aihe, että olisi tarvinnut erityisen luvan aiheen käsittelyyn, sekä uskon, ettei tatuoiduilla ihmisillä ole edes ymmärrystä syvällisimmistä syistä tatuointiensa ottamiselle. Moni on vasta prosessissa ymmärtää itseään ja valintojaan paremmin.

LÄHTEET

- Anttila, P. (1997). Tutkimisen taito ja tiedon hankinta. Artefakta 2.
- Alasuutari, P. (1999). Laadullinen tutkimus. 3. uudistettu painos.
- Al-khalil, A. Mahlberg, A. (2015). "Ne ovat osa minua, ne kertovat elämäntarinani". Tatuointien moninaiset merkitykset kantajilleen. Opinnäytetyö. Mikkelin AMK.
- Atkinson M. (2003). *Tattooed: the sociogenesis of a body art*. Toronto: University of Toronto Press.
- Belitz-Henriksson, J. (2013). *Naisen iholla - 32 tarinaa tatuoinneista*. Helsinki: Tammi .
- Ernst, M. Borkenhagen, A. Fegert, J.M. Brähler, E. Plener, P.L. (2022). The association of childhood abuse and neglect with tattoos and piercings in the population: evidence from a representative community survey. *PMC Psychology* 10. Article 105.
- Friman, J. (2010). *Tatuoitu nainen: ruumiillisuuden asennemurros 2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen Suomessa*. Pro-gradu. Jyväskylän yliopisto.
- Goffman, E. 1963 (1986). *Stigma. Notes on the management of spoiled identity*. Simon & Schuster.
- Hakala, J.T. (2015) *Uusi graduopas. Melkein maisterin entistä ehompi niksikirja*. Gaudeamus.
- Helsenius, M. Ruotsalainen, J. (2020) *Merimiestatuoinnit*. SKS.
- Hirvonen, H. (2011). *Tatuoinnit identiteetin ja ruumiillisuuden merkittäjinä*. Pro gradu. Jyväskylän yliopisto.
- Huttunen, S. (2018). *Harriet Taylor Millin ja John Stuart Millin näkemykset avioliitosta, naisten äänioikeudesta, koulutuksesta ja palkkatyöstä*. Pro gradu - tutkielma. Jyväskylän yliopisto.
- Härkönen, T. (2016). *Ihoon piirretty viiva. Tatuoinnit, naiset ja merkityksenanto*. Opinnäytetyö. Mikkelin AMK.
- Jablonska, K. Mirucka, B. (2023). Mental body representations of women with tattoos in emerging adulthood – a cluster analysis. *Arch Womens Ment Health* 26, 473-483
- Kakkuri-Knuuttila. M-L, Heinlahti. K. (2014). *Mitä on tutkimus?* Gaudeamus.

- Kananen, J. (2017). Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Koivumäki, P. (2020). Kehollisuuden ulottuvuudet Lauri Rauhalan holistisessa ihmis käsityksessä - esimerkkinä addiktio. *Psykoterapia* 39 (4). 318-332
- Koski, T. (2020). Tatuointien vaikutus identiteettiin ja kehonkuvaan. Opinnäytetyö. Turku AMK
- Leino, J. (2006). Ruumiinmuokkaus refleksiivisen modernisaation yhteiskunnassa.
- Meskanen, K. Strengell, H. (2019). Rakas keho. Tuuma kustannus.
- Mosken, R. (2013). *Rocking Tattoos*. Kontur Forlag.
- Myllyniemi, S. (2009). Nuorisobarometri. Taidekohtia. Yliopistopaino Oy Helsinki.
- Nystrom, A-H. (2009). Tatuoinnit – Katsaus pintaa syvemmälle. Opinnäytetyö. Laurea Tikkurila.
- Oksanen, A. Turtiainen, J. (2004) Kirjailtu elämä: tatuoinnit ruumiillistuvan yhteiskunnan minuusproblematiikkana. *Sosiologia* 41 (2004): 1.
- Ruotsalainen, J. (1998). "Pintaa syvemmältä": uusi tatuointikulttuuri Suomessa. Pro gradu -tutkielma. Itä-Suomen yliopisto.
- Simmel, G. (1986). *Muodin filosofia*. Hki : Odessa
- Sociology in Switzerland – presents Georg Simmel online. <https://socio.ch/sim/> Viitattu 15.02.2024
- Stirn, A. Oddo, S. Peregrinova, L. Philipp, S. Hinz, A. 2010. Motivations for body piercings and tattoos – The role of sexual abuse and the frequency of body modifications. Elsevier.
- Swami, V. (2011). Marked for life? A prospective study of tattoos on appearance anxiety and dissatisfaction , perceptions of uniqueness, and self-esteem. *Body Image* volume 8. 237-244
- THL. Lasten ja nuorten ADHD-diagnoosit yleistyvät - alueelliset erot huomattavat. 23.1.2024. [Lasten ja nuorten ADHD-diagnoosit yleistyvät – alueelliset erot huomattavat - THL](#) Viitattu 18.3.2024.
- Thompson, Y. B. (2015) *Covered In Ink. Tattoos, Women, and the Politics of the Body*. New York University Press.
- Tiggemann, M. Hopkins, A. L. (2011). Tattoos and piercings : bodily expressions of uniqueness?
- Tuomi, J. Sarajärvi, A. (2018). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. Tammi.
- Valli, R. Aaltola, J. (2015). Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. PS-kustannus.
- Virtanen, S. Ruskoaho, I. (2019) Psoriasis ja tatuoinnit – mahdollon yhdistelmä? <https://psori.fi/psoriasis-ja-tatuoinnit/> Viitattu 26.2.2023
- Wohlrab, S. Stahl, J. Kappeler, P.M. (2006). Modifying the body: Motivations for getting tattooed and pierced. *Body Image* 4 (2007) 87-95.

LIITE 1

Informanttien haastattelukysymykset:

1. Millaisia tatuointeja sinulla on?
2. Missä tatuoinnit ovat?
3. Milloin tatuoinnit on otettu?
4. Millaisia merkityksiä tatuoinneillasi on?
5. Mitä tatuointisi kuvaavat?
6. Koetko, että ottamiesi tatuointien merkitykset ovat muuttuneet iän myötä?/
Jos koet, miksi?
7. Koetko, että syyt tatuointien ottamiselle ovat muuttuneet iän myötä?/ Jos
koet, miksi?